

UZASADNIENIE

Przedmiotowy projekt ustawy stanowi kontynuację realizacji zapowiedzi zmian legislacyjnych wskazanych w exposé Premiera Donalda Tuska w dniu 18 listopada 2011 r., w którym znalazło się zobowiązanie do podjęcia działań rządowych w celu ograniczenia regulacji w przynajmniej połowie spośród zawodów regulowanych w Polsce. Pierwszym etapem prac podjętych przez Ministerstwo Sprawiedliwości było opracowanie projektu pierwszej z trzech ustaw deregulacyjnych. Uchwalona już ustawa z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów ułatwia rozpoczęcie wykonywania 51 zawodów z obszaru: zawodów prawniczych, gospodarki nieruchomościami, pośrednictwa pracy, sportu i rekreacji, ochrony fizycznej, żeglugi oraz nauki jazdy i przewozu osób. Drugim etapem prac było przygotowanie projektu ustawy o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych, obejmującego 91 zawodów podległych Ministrowi Finansów oraz Ministrowi Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej.

Niniejszy projekt stanowi kolejny etap realizacji celu postawionego przez premiera w exposé. Przewiduje on deregulację lub całkowitą dereglamentację 104 zawodów.

***

Projekt ustawy stanowi trzeci etap otwierania dostępu do zawodów regulowanych. Lista powstała w toku uzgodnień międzyresortowych - właściwe przedmiotowo ministerstwa zgłosiły swoje stanowiska w zakresie konieczności, bądź braku konieczności regulacji zawodów sobie podległych i ewentualnego stopnia ich deregulacji. W ramach dalszych uzgodnień międzyresortowych wytypowana została lista zawodów, które zostaną poddane deregulacji w niniejszym projekcie. Kryteria tego wyboru były wieloaspektowe i składały się z takich elementów jak: złożoność regulacji, oczekiwania społeczne, stopień zaawansowania analiz nad daną profesją w poszczególnych ministerstwach oraz łatwość uzyskania wpływu na rynek pracy. Szczegółowe rozwiązania przedmiotowego projektu ustawy powstawały w ścisłej współpracy z właściwymi ministerstwami. W wyniku tego współdziałania Ministerstwo Sprawiedliwości przygotowało projekt obejmujący swoim zakresem następujące zawody:

- 1) felczer;
- 2) inżynier pożarnictwa;
- 3) strażak jednostki ochrony przeciwpożarowej;
- 4) rzeczoznawca do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych;
- 5) specjalista ochrony przeciwpożarowej;
- 6) pracownik artystyczny;
- 7) muzealnik;
- 8) makler giełd towarowych;
- 9) inspektor ochrony radiologicznej (stanowiska mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej);
- 10) rzeczoznawca w zakresie jakości handlowej produktów rolno-spożywczych;
- 11) rzecznik patentowy;
- 12) konserwator zabytków ruchomych,
- 13) konserwator zabytków nieruchomych,
- 14) konserwator zabytkowej zieleni,
- 15) archeolog uprawniony,
- 16) tłumacz przysięgły;
- 17) makler papierów wartościowych;
- 18) doradca inwestycyjny;
- 19) agent firmy inwestycyjnej;
- 20) geolog - wykonywanie, dozоровanie i kierowanie pracami geologicznymi kategorii IX w zakresie kierowania i wykonywania w terenie badań geofizycznych w zakresie badań sejsmicznych i geofizyki wiertniczej, także przy użyciu materiałów wybuchowych wraz z projektowaniem i dokumentowaniem tych badań;
- 21) geolog - wykonywanie, dozоровanie i kierowanie pracami geologicznymi kategorii X w zakresie kierowania i wykonywania w terenie badań geofizycznych wraz z projektowaniem i dokumentowaniem tych badań, z wyłączeniem badań sejsmicznych i geofizyki wiertniczej;
- 22) geolog - dozоровanie prac geologicznych i kierowanie robotami geologicznymi kategorii XI w zakresie wykonywania czynności dozoru geologicznego nad pracami geologicznymi, z wyjątkiem badań geofizycznych;

- 23) geolog - dozоровanie prac geologicznych i kierowanie robotami geologicznymi kategorii XII w zakresie kierowania w terenie robotami geologicznymi wykonywanymi poza granicami obszaru górniczego, wykonywanymi bez użycia materiałów wybuchowych albo gdy projektowana głębokość wyrobiska nie przekracza 100 m;
- 24) kierownik ruchu w podziemnych zakładach górnicznych wydobywających węgiel kamienny;
- 25) kierownik ruchu w podziemnych zakładach górnicznych wydobywających rudy metali;
- 26) kierownik ruchu w podziemnych zakładach górnicznych wydobywających kopaliny inne niż węgiel kamienny i rudy metali;
- 27) kierownik ruchu w zakładach górnicznych prowadzących podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji;
- 28) kierownik ruchu w zakładach górnicznych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą podziemną;
- 29) kierownik ruchu w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą podziemną;
- 30) kierownik ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 1 lub 5 Pgg;
- 31) kierownik ruchu w zakładach górnicznych działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 2 lub 5 Pgg;
- 32) kierownik ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 3 lub 5 Pgg;
- 33) kierownik ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 4 lub 5 Pgg;
- 34) kierownik działu ruchu w podziemnych zakładach wydobywających węgiel kamienny;
- 35) kierownik działu ruchu w podziemnych zakładach górnicznych wydobywających rudy metali;
- 36) kierownik działu ruchu w podziemnych zakładach górnicznych wydobywających kopaliny inne niż węgiel kamienny i rudy metali;
- 37) kierownik działu ruchu w zakładach górnicznych prowadzących podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji;
- 38) kierownik działu ruchu w zakładach górnicznych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą podziemną;

- 39) kierownik działu ruchu w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą podziemną;
- 40) kierownik działu ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 1 lub 5 Pgg;
- 41) kierownik działu ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 2 lub 5 Pgg;
- 42) kierownik działu ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 3 lub 5 Pgg;
- 43) kierownik działu ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 4 lub 5 Pgg;
- 44) osoba wyższego dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny;
- 45) osoba wyższego dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających rudy metali;
- 46) osoba wyższego dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających kopaliny inne niż węgiel kamienny i rudy metali;
- 47) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji;
- 48) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą podziemną;
- 49) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą podziemną;
- 50) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 1 lub 5 Pgg;
- 51) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 2 lub 5 Pgg;
- 52) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 3 lub 5 Pgg;
- 53) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 4 lub 5 Pgg;
- 54) osoba średniego dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny;

- 55) osoba średniego dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających rudy metali;
- 56) osoba średniego dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających kopaliny inne niż węgiel kamienny i rudy metali;
- 57) osoba niższego dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny;
- 58) osoba niższego dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających rudy metali;
- 59) osoba niższego dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających kopaliny inne niż węgiel kamienny i rudy metali;
- 60) kierownik ruchu w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających węgiel brunatny lub wydobywających kopaliny z użyciem środków strzałowych;
- 61) kierownik ruchu w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających bez użycia środków strzałowych kopaliny inne niż węgiel brunatny;
- 62) kierownik ruchu w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą odkrywkową;
- 63) kierownik działu ruchu w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających węgiel brunatny lub wydobywających kopaliny z użyciem środków strzałowych;
- 64) kierownik działu ruchu w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających bez użycia środków strzałowych kopaliny inne niż węgiel brunatny;
- 65) kierownik działu ruchu w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą odkrywkową;
- 66) osoba wyższego dozoru ruchu w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających węgiel brunatny lub wydobywających kopaliny z użyciem środków strzałowych;
- 67) osoba wyższego dozoru ruchu w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających bez użycia środków strzałowych kopaliny inne niż węgiel brunatny;
- 68) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą odkrywkową;
- 69) kierownik ruchu w zakładach górniczych wydobywających węglowodory otworami wiertniczymi;
- 70) kierownik ruchu w zakładach górniczych wydobywających otworami wiertniczymi kopaliny inne niż węglowodory;

- 71) kierownik ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą otworową;
- 72) kierownik ruchu w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą otworową;
- 73) kierownik działu ruchu w zakładach górniczych wydobywających węglowodory otworami wiertniczymi;
- 74) kierownik działu ruchu w zakładach górniczych wydobywających otworami wiertniczymi kopaliny inne niż węglowodory;
- 75) kierownik działu ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą otworową;
- 76) kierownik działu ruchu w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą otworową;
- 77) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych wydobywających węglowodory otworami wiertniczymi;
- 78) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych wydobywających otworami wiertniczymi kopaliny inne niż węglowodory;
- 79) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą otworową;
- 80) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach wykonujących roboty geologiczne metodą otworową;
- 81) mierniczy górniczy;
- 82) geolog górniczy;
- 83) geofizyk górniczy w podziemnych zakładach górniczych;
- 84) specjaliści w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym;
- 85) górnik strzałowy w podziemnych zakładach górniczych;
- 86) wydawca środków strzałowych w podziemnych zakładach górniczych;
- 87) instruktor strzałowy w podziemnych zakładach górniczych;
- 88) strzałowy w odkrywkowych zakładach górniczych;
- 89) wydawca środków strzałowych w odkrywkowych zakładach górniczych;
- 90) strzałowy w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi;

- 91) wydawca środków strzałowych w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi;
- 92) operator: samojezdnych maszyn przodkowych, maszyn do robót strzałowych, maszyn do obrywki, maszyn do stawiania obudowy podporowej lub maszyn do stawiania obudowy kotwowej w podziemnych zakładach górniczych;
- 93) operator: pojazdów pozaprzodkowych i samojezdnych maszyn pomocniczych, pojazdów do przewozu osób lub pojazdów do przewozu środków strzałowych w podziemnych zakładach górniczych;
- 94) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu do 1 kV w podziemnych zakładach górniczych;
- 95) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu powyżej 1 kV w podziemnych zakładach górniczych;
- 96) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu do 1 kV w odkrywkowych zakładach górniczych;
- 97) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu powyżej 1 kV w odkrywkowych zakładach górniczych;
- 98) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu do 1 kV w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi;
- 99) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu powyżej 1 kV w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi;
- 100) spawacz w podziemnych zakładach górniczych;
- 101) spawacz w odkrywkowych zakładach górniczych;
- 102) spawacz w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi;
- 103) mechanik wiertni w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi;
- 104) rusznikarz.

Tym samym w projekcie ustawy dokonuje się zmian w następujących ustawach:

Ustawa z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera

Zawód: **felczer**

Projekt zakłada uchylenie ustawy z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera z zachowaniem uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby, które dotychczas posiadają stosowne uprawnienia do jego wykonywania. Zawód felczera jest zawodem wymierającym. W Polsce od wielu lat nie kształci się nowych felczerów, jednakże osoby, które w przeszłości wykształciły się w tym zawodzie mogą go dalej wykonywać. Zawód felczera jest uwzględniony m.in. w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w *sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami* (Dz. U. Nr 151, poz. 896). Zgodnie z ww. rozporządzeniem na stanowisku felczera lub starszego felczera może być zatrudniona wyłącznie osoba, która posiada tytuł zawodowy felczera a w przypadku stanowiska starszego felczera dodatkowo wymagany jest jeszcze 5-letni staż pracy.

Obecnie Naczelna Rada Lekarska przyznaje prawo wykonywania zawodu felczera osobom, które posiadają decyzję Ministra Zdrowia potwierdzającą kwalifikacje zawodowe, oraz dyplom wydany w państwie innym niż państwo członkowskie Unii Europejskiej, uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równoważny na podstawie umów międzynarodowych, albo posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu felczera nabyte w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż Rzeczpospolita Polska, uznane na zasadach określonych w ustawie z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394)

Zgodnie z informacją Centralnego Rejestru Felczerów prowadzonego przez Naczelną Izbę lekarską w Polsce jest 285 felczerów czynnych zawodowo i 727 nie wykonujących zawodu¹.

---

¹ dostęp: 28.02.2012 r.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej oraz ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej

Zawody: inżynier pożarnictwa, strażak jednostki ochrony przeciwpożarowej, rzeczoznawca ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych, specjalista ochrony przeciwpożarowej

W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej przewiduje się następujące zmiany:

I. art. 4 ust. 2a i 2b

W obecnym brzmieniu, w art. 4 ust. 2a funkcjonują tzw. „specjaliści ochrony przeciwpożarowej”, jako pochodna prób wprowadzania reformy pilotażowej w połowie lat 90-tych XX wieku. Reforma pilotażowa miała na celu przejęcie części obowiązków w zakresie zapobiegania powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów przez organy administracji samorządowej. Na przeszkodzie temu stał brak odpowiedniej liczby fachowców. W związku z tym ustawodawca na czas przejściowy powołał do życia specjalistów ochrony przeciwpożarowej, czyli osoby z wykształceniem wyższym, które po ukończeniu kursu mogły zająć się ochroną przeciwpożarową poza strukturami Państwowej Straży Pożarnej w gminie i w powiecie. Ochrona ta miała polegać na podobnym zestawie zadań, jakiego wymaga się od służby kontrolno-rozpoznawczej PSP, to jest na rozpoznawaniu zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń oraz na nadzorze nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych.

Okazało się, że reforma pilotażowa nie powiodła się. W związku z tym liczba przeszkolonych specjalistów jest niewielka i nieliczne są przypadki zatrudnienia tych osób zgodnie z ustawowym przeznaczeniem. Zazwyczaj są oni zatrudnieni w charakterze inspektorów ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 4 ust. 2b ww. ustawy, czyli wykonują czynności wynikające z obowiązków właściciela budynku, obiektu budowlanego lub terenu w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Ponadto Szkoła Główna Służby Pożarniczej wykształciła kilkuset absolwentów kierunku cywilnego inżynieria bezpieczeństwa pożarowego, którzy uzyskali tytuł zawodowy, dający kwalifikacje do wykonywania wszelkich czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej na rynku cywilnym. Tym samym utrzymywanie w ustawie martwego przepisu o specjalistach ochrony przeciwpożarowej całkowicie straciło rację bytu.

Zmiana art. 4 ust. 2a i ust. 2b w ustawie o ochronie przeciwpożarowej pociągnie za sobą zmianę w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 października 2005 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej i osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 215, poz. 1823).

Proponuje się jednocześnie, by zagwarantować dotychczasowym specjalistom kwalifikacje dotyczące inspektorów ochrony przeciwpożarowej (art. 3). Ze względu na fiasko wspomnianej wyżej reformy pilotażowej oraz związanego z tym systemu kształcenia specjalistów, problem może przy tym dotyczyć kilkuset osób w skali całego kraju.

W art. 4 ust. 2a uprawnienie do wykonywania czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej rozszerza się również na rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, którzy posiadają wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonywanie czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej, polegających na zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów. *De facto* robią to przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych, których integralnymi częściami są scenariusze rozwoju pożarów i odpowiednio do tego dobrane systemy zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz opracowywaniu ekspertyz w zakresie rozwiązań zastępczych i zamiennych.

II. art. 6 – 6g

W art. 6 – 6g ustalono ogólne wymagania dotyczące uzgadniania projektów budowlanych oraz urządzeń przeciwpożarowych przez rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz uprawnienia organów Państwowej Straży Pożarnej w zakresie ich powoływania i odwoływania oraz sprawowania nadzoru nad ich działalnością, w tym także uprawnienia do zawieszania i przywracania prawa do sprawowania funkcji rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych. Ponadto przepisy te odnoszą się do kwestii unieważniania przez organy Państwowej Straży Pożarnej uzgodnienia projektu budowlanego oraz uzgadniania przez te organy rozwiązań zamiennych i zastępczych.

Wymagania w przedmiotowym zakresie zawarte są obecnie w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 121, poz. 1137 i z 2009 r. Nr 119, poz. 998). Jako, iż przepisy dotyczące praw i obowiązków obywateli powinny być

uregulowane w aktach prawnych rangi ustawowej, kwestie dotyczące rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych przenosi się do ustawy.

Uzgadnianie wspomnianych powyżej projektów budowlanych oraz projektów urządzeń przeciwpożarowych jest niezbędne w celu zapewnienia odpowiednich warunków ochrony przeciwpożarowej w obiektach budowlanych.

Rodzaje obiektów budowlanych, które wymagają zajęcia stanowiska przez Państwową Straż Pożarną przed przystąpieniem do użytkowania obiektu i których projekty budowlane wymagają uzgodnienia, określi, tak jak do tej pory, minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia. W rozporządzeniu określone zostaną również szczegółowe zasady, tryb i zakres dokonywania uzgodnień projektu budowlanego lub projektu urządzenia przeciwpożarowego przez rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz tryb dokonywania uzgodnień rozwiązań zamiennych i zastępczych przez komendantów wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej.

W projektowanych przepisach ustalono wymagania wobec osób, które mogą sprawować funkcję rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz zawarto wymóg podnoszenia kwalifikacji przez rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, w celu zapewnienia optymalnego poziomu realizacji przez nich zadań ustawowych. Wymagania te zostały częściowo zmodyfikowane w stosunku do obecnie obowiązujących. Przedmiotowa zmiana dotyczy głównie powiązania wymaganej pięcioletniej praktyki zawodowej z posiadaniem kwalifikacji do wykonywania tych czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej, które polegają na zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów, lub też z samym wykonywaniem takich czynności. Wprowadzenie takiej regulacji wynika z faktu, iż jedynie praktyka zawodowa w tym obszarze pozwala na zdobycie doświadczenia niezbędnego do sprawowania funkcji rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych. Szczegółowe zasady dokumentowania praktyki zawodowej określone zostaną w rozporządzeniu.

W myśl projektowanych przepisów, rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych powołuje, przy udziale komisji egzaminacyjnej przy Komendancie Głównym Państwowej Straży Pożarnej, i odwołuje Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej. Szczegółowe zasady i tryb powoływania i funkcjonowania komisji egzaminacyjnej oraz jej udziału przy powoływaniu rzeczoznawców określone zostaną w rozporządzeniu.

Nadzór nad działalnością rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych będzie sprawował, tak jak to było dotychczas, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej,

przy pomocy komendantów wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej. Tym niemniej w stosunku do obowiązującego stanu prawnego rozszerzono zakres tego nadzoru. Projektowane przepisy przewidują, iż sprawowany on będzie w zakresie wszystkich czynności wykonywanych przez rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych (w zakresie oceny ich zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej) oraz w zakresie wywiązywania się z obowiązków w zakresie sprawowania funkcji rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, określonych rozporządzeniem ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Objęcie przez organy Państwowej Straży Pożarnej nadzorem wszystkich czynności wykonywanych przez rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, w zakresie oceny zgodności tych czynności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej jest uzasadnione, gdyż rzeczoznawcy, jak pokazuje praktyka, posługują się swoimi uprawnieniami nadanymi przez Komendanta Głównego PSP we wszystkich obszarach ochrony przeciwpożarowej do wykonywania różnego typu opracowań, opinii, analiz, raportów, auditów, protokołów, ocen, operatów, itp. Popelniane dotychczas nieprawidłowości nie mogły być weryfikowane przez organy Państwowej Straży Pożarnej, a rzeczoznawca nie ponosił w takich przypadkach za popełnione nieprawidłowości żadnych konsekwencji, co rodziło negatywne skutki społeczne.

W celu usprawnienia działań organów PSP w zakresie wyjaśniania spraw związanych z działalnością rzeczoznawców, w projekcie zawarto w przepis dający możliwość uzyskania od autora projektu i organów administracji architektoniczno-budowlanej potwierdzonej za zgodność kopii tego projektu. Szczegółowe zasady i tryb nadzorowania działalności rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych określone zostaną w rozporządzeniu.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w działalności rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej będzie miał prawo, tak jak dotychczas, udzielić rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych upomnienia, skierować go na egzamin w celu oceny przygotowania zawodowego do sprawowania funkcji rzeczoznawcy lub odwołać go z pełnionej funkcji. Projektowane przepisy przewidują również możliwość sprawowania przez komendantów wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej faktycznego nadzoru, poprzez nadanie tym organom prawa do udzielenia rzeczoznawcom do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych upomnień. Nadanie tym organom takiego uprawnienia w dużym stopniu usprawni omawiany nadzór i da możliwość rozwiązania niektórych postępowań na poziomie komend wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej.

Omawiane przepisy ustalają kwestie nie wszczynania postępowania w ramach nadzoru nad działalnością rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, w przypadku, gdy po upływie 6 miesięcy od dnia powzięcia wiadomości o możliwości wystąpienia nieprawidłowości w działalności rzeczoznawcy oraz po upływie 5 lat od:

- a) dnia zakończenia robót budowlanych albo zawiadomienia o zakończeniu budowy lub wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie obiektu budowlanego, w przypadkach dotyczących uzgodnienia przez rzeczoznawcę projektu budowlanego obiektu budowlanego,
- b) rozpoczęcia użytkowania urządzenia przeciwpożarowego realizowanego w przypadkach innych niż określone w lit. a.

Projektowane przepisy doprecyzowują funkcjonujące dotychczas zasady w zakresie formy odwołania rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych lub skierowaniu go na powtórny egzamin. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej o skierowaniu rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych rozstrzyga w drodze postanowienia, zaś o odwołaniu w drodze decyzji administracyjnej. Tak jak dotychczas, skierowanie rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych na egzamin jest równoznaczne z zawieszeniem prawa do sprawowania przez niego funkcji.

Omawiane przepisy zawierają ponadto ogólne wymaganie dotyczące obowiązku podnoszenia przez rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych kwalifikacji zawodowych poprzez systematyczne zaznajamianie się ze zmianami w przepisach prawa i zasadach wiedzy technicznej dotyczących ochrony przeciwpożarowej. Zasady i tryb realizacji tego obowiązku określone zostaną, tak jak to ma miejsce obecnie, w rozporządzeniu. Ponadto w tym zakresie projektowane przepisy przewidują, iż niezrealizowanie tego obowiązku przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych będzie równoznaczne z zawieszeniem prawa do sprawowania przez niego tej funkcji.

Omawiane propozycje przepisów ustalają również nowy obowiązek dotyczący konieczności odwołania przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych z pełnionej funkcji, w przypadku, gdy:

- pełni on tę funkcję pomimo zawieszenia prawa do jej sprawowania,
- po upływie okresu 2 lat od momentu zawieszenia, jeżeli w tym czasie nie ustały jego przyczyny.

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej będzie miał taki obowiązek również w przypadku wnioskowania o to przez samego rzeczoznawcę. Przepisy stanowią przy tym, iż przedmiotowe odwołanie powinno nastąpić w drodze decyzji administracyjnej.

Rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych odwołani przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej (za wyjątkiem odwołania na wniosek) w okresie 3 lat od dnia ich odwołania nie mogą przystąpić do egzaminu. Wprowadzenie regulacji w omawianym zakresie jest uzasadnione, ponieważ rzeczoznawcy odwołani z powodu wspomnianych powyżej przyczyn powinni zostać ukarani w taki sposób, aby zastosowana kara była wystarczająco dotkliwa dla samego rzeczoznawcy i przez to pełniła funkcję prewencyjną.

Szczegółowe zasady i tryb powoływania i odwoływania rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz zawieszania prawa do sprawowania funkcji rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych i przywracania tych praw określone zostaną w rozporządzeniu.

Ponadto w ramach przedmiotowej nowelizacji przewiduje się, inaczej niż to było dotychczas, limity czasowych odpowiedzialności za nieprawidłowości w działalności rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych.

Projektowane przepisy określają konsekwencje uzgodnienia projektu budowlanego obiektu budowlanego przez rzeczoznawcę z naruszeniem prawa, polegającym na dopuszczeniu rozwiązań projektowych mających istotny negatywny wpływ na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu budowlanego. Tak jak to było dotychczas, takie uzgodnienie podlega unieważnieniu przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej właściwego dla miejsca lokalizacji inwestycji, w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Projekt ustawy zawiera w przepisach ustawy zasady i tryb uzgadniania rozwiązań zamiennych i zastępczych, które obecnie wynikają z przepisów rozporządzenia. Właściwym do przedmiotowych uzgodnień jest komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej właściwy dla miejsca lokalizacji obiektu budowlanego, który dokonuje ich w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Zgodnie z projektem ustawy, wykaz rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych będzie publikowany na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i komend wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej.

III. art. 16a

W art. 16a w ust. 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej określono kto może być strażakiem jednostki ochrony przeciwpożarowej. Zgodnie z tym przepisem, może nim zostać pracownik, który ma kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu strażaka, technika pożarnictwa, inżyniera pożarnictwa albo uzyskał uznanie kwalifikacji.

W art. 16a określono kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu strażaka, natomiast ustawa nie wskazała jakie są wymagane kwalifikacje do wykonywania zawodu technika pożarnictwa i inżyniera pożarnictwa. W związku z powyższym, w art. 16a ustawy dodano, po ust. 4, ust. 4a i 4b, które określają odpowiednio wymagania do wykonywania zawodu technika pożarnictwa i inżyniera pożarnictwa.

Zgodnie z proponowanym ust. 4a, kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu technik pożarnictwa obejmują posiadanie wiadomości i umiejętności, potwierdzonych uzyskaniem tytułu technik pożarnictwa albo uzyskanie uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu technik pożarnictwa w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego technik pożarnictwa.

Zgodnie z proponowanym ust. 4b, kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu inżyniera pożarnictwa, można nabyć:

- 1) posiadając tytuł zawodowy inżynier pożarnictwa;
- 2) posiadając tytułu inżynier, po spełnieniu wymagań, o których mowa w ust. 4, oraz ukończenie przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi, o których mowa w art. 36 ust. 11 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej,
- 3) wykształcenie wyższe oraz kwalifikacje do wykonywania zawodu technik pożarnictwa oraz ukończenie przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi, o których mowa w art. 36 ust. 11 ustaw z z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej,
- 4) uzyskanie uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu inżynier pożarnictwa w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) -

stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego inżyniera pożarnictwa.

Konsekwencją zmiany przepisów, polegających na skreśleniu specjalistów ochrony przeciwpożarowej, jest zmiana upoważnienia ustawowego, o którym mowa w art. 16a ust. 6 ustawy.

IV. art. 22 ust. 2

Jako, iż ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej nie określa kto może kierować działaniami ratowniczymi, proponuje się rozszerzyć upoważnienie ustawowe, poprzez wskazanie wymaganych uprawnień do kierowania działaniem ratowniczym.

W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej przewiduje się następujące zmiany:

I. art. 36

Zmiana art. 36 jednoznacznie wskazuje, kto może zajmować stanowiska oficerskie. Zgodnie z propozycją, na stanowiskach oficerskich wymaga się posiadania:

- 1) tytułu zawodowego inżynier pożarnictwa, albo
- 2) tytułu zawodowego inżynier oraz kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu strażak i ukończenie przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk oficerskich w Państwowej Straży Pożarnej i ukończenie przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi, albo
- 3) wykształcenia wyższego oraz kwalifikacji wymaganych do zajmowania stanowisk aspiranckich i ukończenie przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk oficerskich w Państwowej Straży Pożarnej i ukończenie przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi, albo
- 4) uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu inżynier pożarnictwa w toku postępowania o uznanie, nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach

członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej, kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego - inżyniera pożarnictwa, albo

- 5) wykształcenia wyższego oraz kwalifikacji wymaganych do do zajmowania stanowisk aspiranckich i przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk oficerskich w Państwowej Straży Pożarnej albo
- 6) wykształcenia wyższego oraz kwalifikacji wymaganych do wykonywania zawodu strażak i ukończenie przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk oficerskich w Państwowej Straży Pożarnej.

Jednakże stanowiska oficerskie, na których wymaga się przygotowania do kierowania działaniami ratowniczymi, będą mogli zajmować jedynie strażacy posiadający kwalifikacje, o których mowa w pkt. 1-4.

W odniesieniu do strażaków zajmujących stanowiska aspiranckie wymaga się posiadania co najmniej wiadomości i umiejętności, potwierdzonych uzyskaniem tytułu technik pożarnictwa po ukończeniu nauki w szkołach Państwowej Straży Pożarnej albo uzyskanie uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu technik pożarnictwa w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego technik pożarnictwa..

W odniesieniu do strażaków zajmujących stanowiska podoficerskich i szeregowych wymaga się posiadania co najmniej kwalifikacji wymaganych dla zawodu strażaka, o których mowa w ustawie o ochronie przeciwpożarowej. Jednakże osobę przyjmowaną do służby mianuje się na pierwsze stanowisko w grupie stanowisk szeregowych, jeżeli spełnia ona wymogi w zakresie wykształcenia ogólnego przed uzyskaniem określonych kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby.

Ponadto przeniesiono z art. 53 ust. 3 ustawy upoważnienie do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych w zakresie szczegółowej organizacji i formy odbywania przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk oficerskich w Państwowej Straży Pożarnej oraz przeszkolenia zawodowego przygotowującego do zajmowania stanowisk związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi.

II. art. 51 ust. 3a, art. 52, art. 53

Pierwszy stopień podoficerski będzie mógł zostać nadany strażakowi, który poza obecnie obowiązującym wymogiem uzyskania w szkołach Państwowej Straży Pożarnej kwalifikacji pożarniczych wymaganych do zajmowania stanowisk podoficerskich, został mianowany na stałe. Natomiast strażakowi, który uzyskał takie kwalifikacje, ale nie został mianowany w służbie stałej, komendant szkoły PSP będzie mógł nadać stopień starszego strażaka.

Pierwszy stopień podoficerski będzie mógł nadać organ, o którym mowa w art. 51 ust. 3 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, w związku z powyższym.

Pozostałe zmiany mają jedynie charakter legislacyjny.

Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej;

Zawód: **Pracownik artystyczny**

Przedkładany projekt zawiera przepisy nowelizujące ustawę z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 406).

Regulacja dostępu do zatrudnienia w instytucjach kultury dla artystów twórców czy wykonawców przez państwo zniesiona została nowelizacją ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (vide: ustawa z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. Nr 207, poz. 1230) znoszącą uprawnienie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do określania w drodze rozporządzenia wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w niektórych instytucjach kultury, dla których organizatorem jest administracja rządowa lub jednostki samorządu terytorialnego. Sam zawód jak i podejmowanie działalności twórczej i artystycznej nie jest zatem limitowana narzuconymi wymogami i obowiązkiem ich dokumentowania w sposób sformalizowany odnoszony do wykształcenia czy stażu pracy. Obecnie podstawą zatrudnienia kandydata do pracy w instytucji kultury jest talent i umiejętności a rozstrzygnięcie o nawiązaniu stosunku pracy z artystą twórcą lub wykonawcą pozostaje w gestii pracodawcy, zgodnie z ogólnymi regułami kodeksowymi. Przedkładany projekt nowelizacji jest dalszą konsekwencją wprowadzonych od ponad roku nowych regulacji polegającą na:

1. uelastycznieniu warunków zatrudnienia osób wykonujących w ramach stosunku pracy działalność artystyczną poprzez poddanie ogólnym regułom kodeksowym zasad ustalania

wykazu stanowisk w instytucjach kultury oraz wynagrodzenia na poszczególnych stanowiskach pracy (obecnie rozporządzenie ministra – w projekcie regulamin wynagradzania nadawany przez dyrektora);

2. wyeliminowanie merytorycznie nieuzasadnionego zróżnicowania (poprzez zrównanie) pozycji osób zatrudnianych przy tego samego rodzaju pracy w różnych instytucjach kultury poprzez wypełnienie treścią normatywną luk prawnych stwarzających wątpliwości co do równego traktowania osób już pozostających w stosunku pracy (wprowadzenie definicji legalnej pracownika artystycznego, uniezależnienie nabycia tego statusu od miejsca zatrudnienia (obecnie tylko osoby zatrudnione w artystycznych instytucjach kultury mogą go uzyskać a np. aktor, muzyk zatrudniony w domu kultury czy reżyser, scenograf w muzeum już nie) a uzależnienie tej pozycji od rodzaju pracy świadczonej w ramach istniejącego stosunku pracy, o ile jej przedmiotem są działania objęte ochroną z tytułu praw autorskich i praw pokrewnych;
3. zrównanie przez to statusu działalności twórczej czy artystycznej osób zatrudnionych w instytucjach kultury do statusu należnego twórcom czy artystom wykonującym tę działalność na etatach w niepublicznych jednostkach kultury lub na zasadzie umowy zlecenia czy umowy o dzieło. .

Oprócz opisanych wyżej zmian, w projekcie zawarto także propozycje zmiany innych przepisów ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej związane z doświadczeniami ostatniego roku obowiązywania ustawy w brzmieniu nadanym powołaną wyżej nowelizacją – mające na celu usprawnienie działania samych instytucji kultury (przepisy finansowe, przepisy dot. powoływania dyrektorów). Poniżej przedstawiono: szczegółowe omówienie poszczególnych zmian.

Proponowany przepis art. 16a ma na celu uniknięcie, występujących już w praktyce problemów, gdy nie został powołany dyrektor i nie powierzono zarządzania instytucją kultury osobie fizycznej lub prawnej. Ma to szczególne znaczenie w przypadku wakatu na stanowisku dyrektora wynikającego np. ze złożenia rezygnacji w trakcie trwania okresu, na który dyrektor został powołany. Brak przepisu zapewniającego ciągłość wykonywania funkcji kierowniczej w tego rodzaju przypadkach ma szczególne znaczenie dla instytucji artystycznych, w których zatrudnienie powinno obejmować pełne sezony artystyczne.

W kolejnym przepisie (art. 26a) proponuje się zamieszczenie definicji pracownika artystycznego opartej na regulacji właściwej dla osób, którym przysługuje ochrona z tytułu praw autorskich (twórcy, współtwórcy i wykonawcy). Jednocześnie definicja ta została poszerzona o działalność w dziedzinie filmu i innych sztuk audiowizualnych, która obok teatru, muzyki i tańca wpisuje się w katalog działalności twórczej o charakterze artystycznym. Zważywszy, że zarówno działalność w dziedzinie filmu jak i innych sztuk audiowizualnych nie wpisuje się w sezony artystyczne i plany repertuarowe (a więc nie spełnia warunków uznania za klasyczną instytucję artystyczną), a nie ulega wątpliwości, że dla prawidłowego wykonywania zadań konieczne jest zatrudnienie pracowników – artystów, proponuje się aby pracownicy artystyczni mogli być zatrudniani także w tych w instytucjach kultury, które nie funkcjonują w oparciu o sezon i repertuar.

Konsekwentnie, do zmian przewidywanych w proponowanym art. 26a, w art.31 a rozszerza się także katalog działań twórczych dodatkowo wynagradzanych o współtworzenie utworu audiowizualnego (w tym filmu) w rozumieniu prawa autorskiego. Przepis art. 69 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.) stanowi, że „Współtwórcami utworu audiowizualnego są osoby, które wniosły wkład twórczy w jego powstanie, a w szczególności: reżyser, operator obrazu, twórca adaptacji utworu literackiego, twórca stworzonych dla utworu audiowizualnego utworów muzycznych lub słowno-muzycznych oraz twórca scenariusza.”

Natomiast zmiana wprowadzana w art. 31a ust.2 dotyczy sprecyzowania charakteru dodatkowego świadczenia za używanie w pracy przez pracownika artystycznego własnego instrumentu, ubioru scenicznego, rekwizytu etc. Użyty w obecnie obowiązującym przepisie termin „dodatkowe wynagrodzenie” nie wypełnia przesłanek definicji wynagrodzenia za pracę. Spełnia natomiast przesłanki merytoryczne definicji „ekwiwalentu”, zawartej w art.12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.), stanowiąc de facto przychód ze stosunku pracy. Zgodnie z intencją projektodawcy, pracodawca, ustalając wysokość tego świadczenia powinien brać pod uwagę następujące przesłanki: kwota ekwiwalentu powinna odpowiadać poniesionym przez pracownika wydatkom, narzędzia, materiały lub sprzęt powinny stanowić własność pracownika i wreszcie powinny być wykorzystywane przy wykonywaniu pracy na rzecz pracodawcy. Podstawą określenia wysokości ekwiwalentu powinna być zobiektywizowana i jednolita dla wszystkich pracowników artystycznych kategoria tj. równowartość używanych narzędzi, materiałów lub sprzętu odnoszona

do ceny jednostkowej odpowiadającej ich rynkowej cenie nabycia uwzględniająca stopień zużycia tego sprzętu. Ten sposób kalkulacji jest zgodny z linią interpretacyjną izb skarbowych. Obecnie obowiązujący termin „dodatkowe wynagrodzenie” w praktyce powoduje wśród pracodawców rozbieżności co do kryteriów ustalania wysokości dodatku i sposobu jego kwalifikowania dla celów podatkowych. O ile pracodawca ustaliłby kwotę dodatku w sposób przekraczający równowartość używanego przez pracownika sprzętu, zobowiązany byłby pobierać i odprowadzać w ciągu roku podatkowego zaliczki na podatek dochodowy, podczas gdy kwota stanowiąca ekwiwalent podlegałaby zwolnieniu podatkowemu zgodnie z art.21 ust.1 pkt 13 ustawy o podatku z dnia 26 lipca 1991 r. dochodowym podatku dochodowym od osób fizycznych. Intencją projektowanej zmiany jest zatem ujednoczenie praktyki w sposób respektujący przepisy prawa podatkowego z jednej strony, z drugiej uniknięcie wątpliwości na jakich zasadach kalkulowana powinna być przez wszystkich pracodawców wysokość wypłacanych ze środków publicznych należności a także równoprawne traktowanie pracowników o określonym statusie bez względu na miejsce zatrudnienia. Z uwagi na wpływ zmiany na sposób kwalifikowania ww. kosztów dla celów podatkowych, proponuje się aby zmiana weszła w życie z kolejnym rokiem podatkowym, tj. od 1 stycznia 2014 r.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wykaz stanowisk pracy w instytucjach artystycznych i pozostałych instytucjach kultury określa minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Wprowadzenie projektowanego przepisu (art. 31d ust. 2) ma na celu uelastycznienie regulacji dotyczących stanowisk pracy w instytucjach kultury. Mając na uwadze różnorodność instytucji kultury, w tym zróżnicowanie pod względem wielkości, zadań merytorycznych i specyfiki, nie jest zasadnym by minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określał stanowiska pracy w instytucjach kultury. Mając powyższe na uwadze proponuje się aby wykaz stanowisk pracy w instytucjach kultury określał dyrektor danej instytucji, a więc osoba, która ma największe rozeznanie, jakie stanowiska w konkretnej instytucji kultury należy utworzyć. Rozwiązanie takie pozostaje w zgodzie ze standardami wynikającymi z Kodeksu pracy

Zmiana wprowadzana w art. 31 d dotyczy również rezygnacji z określania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego minimalnej stawki wynagrodzenia na poszczególnych stanowiskach pracy. Według stanu prawnego obowiązującego przed wejściem w życie ustawy z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, płace regulowane były dwoma rozporządzeniami:

odrębnym dla instytucji o charakterze artystycznym i odrębnym dla instytucji upowszechniania. O ile w instytucjach upowszechniania rozporządzenie określało min. i max. stawkę wynagrodzenia dla każdego stanowiska, o tyle w instytucjach artystycznych nigdy takie stawki nie były określone. Rozporządzenie dotyczy tak instytucji państwowych, jak i ok. 14 tysięcy samorządowych instytucji kultury, o różnym stopniu zróżnicowania organizacyjnego, kadrowego i różnych możliwościach finansowych tak po stronie organizatora jak i pracodawcy (od świetlic w małych gminach wiejskich po narodowe instytucje kultury). Wobec faktu, że dla artystycznych instytucji kultury stawki wynagrodzeń nie były określone w drodze rozporządzenia, w praktyce są one również diametralnie zróżnicowane i zależą w dużym stopniu od zakresu realizowanych zadań oraz poziomu i struktury zatrudnienia w danej instytucji, przy uwzględnieniu jej kondycji finansowej. Tym samym nie jest porównywalne wynagrodzenie (w tym zasadnicze) np. dyrektora świetlicy z dyrektorem Teatru Wielkiego w Warszawie (oczywiście dotyczy to także pozostałych stanowisk bez względu na charakter wykonywanej pracy).

Trzeba także zauważyć, że zróżnicowanie stawek jest merytorycznie nieuzasadnione. W przypadku instytucji kultury nie mamy do czynienia z drogą awansu zawodowego (jak np. korpus służby cywilnej) gdzie awans łączy się z podwyżką, ani z wymaganiami kwalifikacyjnymi (nowelizacją ustawy uchylony został przepis uprawniający do określania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wymagań kwalifikacyjnych w instytucjach kultury), a więc tych podstawowych i jedynych kryteriów, które uzasadniałyby po pierwsze wprowadzenie zróżnicowanych stawek, a po drugie były wyznacznikiem dla ustalenia ich poziomu. Proponowane rozwiązanie sprzyjać będzie większej elastyczności w wykorzystaniu posiadanych przez pracodawcę środków na wynagrodzenia.

Kolejna zmiana wprowadzona w art. 31 d ustawy polega na wskazaniu, że minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w odniesieniu do dodatku funkcyjnego oraz dodatku specjalnego będzie określał warunki ustalania wysokości tych dodatków i ich wypłacania. Obecnie określa natomiast warunki przyznawania i wypłacania ww. dodatków. Zachowanie przepisu upoważniającego w obecnym brzmieniu nie jest zasadne, gdyż kwestie dotyczące przyznawania zarówno dodatku funkcyjnego oraz dodatku specjalnego wynikają bezpośrednio z ustawy, tym samym nie ma potrzeby określania ich w akcie wykonawczym.

W projektowanym art. 23 przewiduje się obowiązek pracodawcy dotyczący dostosowania regulaminów wynagradzania do regulacji proponowanej w art. 31 d ust.2, a więc określenia stanowisk w danej instytucji kultury.

W art. 33 przewiduje się zachowanie w mocy dotychczasowego rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 3 października 2012 r. w sprawie wynagradzania pracowników instytucji kultury (Dz. U. poz. 1105) przez okres 6 miesięcy jako niezbędnego do uniknięcia zagrożenia powstania luki prawnej w systemie wynagradzania.

Wejście w życie projektowanych przepisów spowoduje konieczność zmiany aktu wykonawczego wydanego na podstawie przepisu upoważniającego zawartego w art. 31d ustawy. Rozporządzenie zasadniczo nie powinno odbiegać treścią od obecnie obowiązującego. Jedyna zmiana będzie odnosić się do wyeliminowania stawek wynagrodzenia minimalnego i nowego podziału stanowisk pracy.

Proponowana nowelizacja ustawy proponuje także zmianę brzmienia art. 29. W art. 29. proponuje się wprowadzić regulacje dające możliwość przeniesienia na rozliczenia międzyokresowe przychodów (do wysokości posiadanego przez instytucję funduszu) niezamortyzowanej części aktywów trwałych, które do końca 2011 roku zwiększyły fundusz instytucji. Chodzi jedynie o te środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, których zakup instytucje kultury sfinansowały z dotacji lub innych źródeł zewnętrznych albo otrzymały nieodpłatnie.

Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach oraz ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne
Zawód: **Muzealnik**

Projekt nowelizacji zakłada nowelizację ustawy o muzeach w zakresie zawodu muzealnika. Projektowane przepisy mają na celu uelastycznienie regulacji w zakresie rodzajów stanowisk zajmowanych przez pracowników tworzących zawodową grupę muzealników, specjalistów innych zawodów związanych z działalnością muzealniczą, a także osób zarządzających muzeami.

Zgodnie z projektowaną zmianą pracownicy zatrudnieni w muzeach na stanowiskach muzealnych nadal będą tworzyć zawodową grupę muzealników (art. 6 pkt 2 projektu ustawy). Natomiast w porównaniu z dotychczas obowiązującym stanem prawnym, przepisy projektowanej ustawy nie wymieniają wprost stanowisk zaliczanych do zawodowej grupy muzealników, takich jak asystenci, adiunkci, kustosze i kustosze dyplomowani. Zasadnym jest, aby minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dysponował większą swobodą w zakresie regulowania w drodze aktu wykonawczego, rodzajów stanowisk oraz wymagań kwalifikacyjnych

pracowników muzeów - mając na uwadze zróżnicowanie wielkości muzeów oraz ich wielozadaniowość. Powierzenie ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego kompetencji w zakresie określenia rodzaju stanowisk muzealnych zmierza do uelastycznienia przepisów w zakresie struktury stanowisk w zawodzie muzealnika oraz ułatwia dostosowanie się do zmian zachodzących w tym zawodzie.

Wydane na podstawie projektowanego przepisu upoważniającego rozporządzenie będzie zmierzało do usystematyzowania w jednym akcie wykonawczym wszelkich kwestii dotyczących wymagań kwalifikacyjnych oraz sposobu ich stwierdzania odnoszących się zarówno do stanowisk muzealnych, jak i innych stanowisk związanych z działalnością muzealniczą. W odniesieniu do tej drugiej grupy istotne jest zastrzeżenie, że przedmiotowy akt prawny jest obecnie i będzie jedynym unormowaniem wymogów kwalifikacyjnych stawianych osobom zatrudnianym w muzeach do prowadzenia prac konserwatorskich czy restauratorskich przy zabytkach będących muzealiami. Trzeba podkreślić, że zabytki posiadające status muzealiów nie podlegają w tym zakresie regulacjom ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.), tym samym nie ma do nich również zastosowania rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (Dz. U. Nr 165, poz. 987).

Mając na uwadze rozwój polskich instytucji kultury, jak również umożliwienie obywatelom szerszego dostępu do dóbr kultury, zasadne stało się wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2012 r. poz. 987) oraz w ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2012 r. poz. 657). Celem proponowanej nowelizacji jest stworzenie instytucji prawnej umożliwiającej tzw. zabezpieczenie przed konfiskatą wwiezionych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej eksponatów wystawowych pochodzących z innych państw oraz wprowadzenie takich zmian w obowiązującej obecnie instytucji poręczenia wypłaty odszkodowania za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty wystawowe, które usprawniłyby organizowanie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wystaw z eksponatami pochodzącymi z zagranicy.

Wprowadzenie do ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach, konstrukcji zabezpieczenia przed konfiskatą wwiezionych na terytorium RP eksponatów wystawowych, postulowane było już od dawna – leży bowiem nie tylko w interesie krajowym, ale stanowi

realizację jednego z zaleceń kierowanych do krajów członkowskich Unii Europejskiej, jest bowiem elementem wspierania polityki „mobilności kolekcji”. Zgodnie z art. 167 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej Unia wspiera niehandlową kulturalną wymianę między państwami członkowskimi. Jednym z aspektów tego założenia jest usprawnienie wymiany muzealnej. Taką regulację prawną wprowadzono w krajach Unii Europejskiej wiodących w dziedzinie organizacji wystaw muzealnych, np. we Francji (1994), w Niemczech (1999) i w Wielkiej Brytanii (2007). Z reguły towarzyszy ona tzw. gwarancjom państwowym wydawanym w celu ograniczenia wydatków publicznych na koszty ubezpieczeń komercyjnych wystaw. Wśród celów szczególnych wprowadzenia przepisów proponowanej nowelizacji można wskazać na ożywienie wymiany muzealnej poprzez umożliwienie polskim muzeom pełniejszego uczestnictwa w międzynarodowym ruchu dzieł sztuki oraz szerszą ofertę wystawienniczą polskich instytucji. Należy podkreślić, iż brak tej instytucji w polskim systemie prawnym może w efekcie prowadzić do odmowy wypożyczenia eksponatów zagranicznych, a tym samym wiele wystaw może nie dojść do skutku.

W nowelizacji proponuje się by do ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach dodać rozdział 4a pt. „Ochrona prawna rzeczy ruchomych o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej wypożyczonych z zagranicy na wystawę czasową organizowaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”, w którym znajdą się przepisy regulujące instytucję zabezpieczenia przed konfiskatą wwiezionych na teren Rzeczypospolitej Polskiej eksponatów wystawowych.

Proponowane rozwiązania zakładają, iż instytucja kultury albo muzeum niebędące instytucją kultury będą mogły wystąpić do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z wnioskiem o objęcie ochroną rzeczy ruchomej o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej, które mają być wypożyczone z zagranicy na wystawę czasową organizowaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (projektowany art. 31b ust. 1). Zgodnie z projektowanym art. 31a ust. 3 ochrona prawna ww. rzeczy ruchomej będzie polegała na tym, iż rzecz ruchoma nie będzie podlegała:

- 1) zajęciu w celu zabezpieczenia w postępowaniu cywilnym i administracyjnym;
- 2) egzekucji w sądowym i administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym;
- 3) zajęciu w celu zabezpieczenia kar majątkowych, środków karnych o charakterze majątkowym oraz roszczeń o naprawienie szkody w postępowaniu karnym.

Okres objęcia ochroną prawną ww. rzeczy ruchomej będzie wynosił maksymalnie 12 miesięcy od dnia jej wwiezienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jednak ochrona ta

będzie ustawała z dniem wywozu rzeczy ruchomej z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ochrona ta będzie obejmowała rzecz ruchomą jedynie wtedy, jeżeli będą spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) rzecz ta nie znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a jej przywóz nie jest niezgodny z prawem;
- 2) rzecz ta nie została wywieziona z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niezgodnie z prawem;
- 3) przywóz tej rzeczy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej leży w interesie publicznym, polegającym na wystawianiu tej rzeczy w celu naukowym lub kulturalnym na wystawie czasowej, której zorganizowanie bez objęcia tej rzeczy ochroną prawną nie byłoby możliwe lub skutkowałoby nieproporcjonalnie wysokimi kosztami jej wystawienia w stosunku do kosztów zorganizowania wystawy;
- 4) będzie wystawiona na wystawie czasowej, o której mowa w ust. 3, organizowanej przez instytucję kultury w rozumieniu ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 406) lub muzeum niebędące instytucją kultury.

Należy zauważyć, że niewystąpienie choćby jednej z ww. przesłanek zaistnienia ochrony prawnej spowoduje, że nie będzie ona mogła być objęta ochroną prawną. Natomiast ujawnienie okoliczności, że określona przesłanka dotycząca rzeczy ruchomej objętej ochroną prawną nie była spełniona spowoduje wezwanie organizatora wystawy do wywiezienia rzeczy ruchomej z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W takich przypadkach ochrona prawna ustanie – z mocy samego prawa – z dniem wywiezienia rzeczy ruchomej, nie później jednak niż 2 miesiące od dnia otrzymania wezwania przez organizatora wystawy. Rozwiązanie to będzie eliminowało zagrożenia, że na podstawie przepisów proponowanej nowelizacji będą objęte ochroną prawną przywiezione do Rzeczypospolitej Polskiej dobra kultury będące stratami wojennymi lub pochodzące z kradzieży.

Tym samym ochrona prawna przewidziana w projekcie będzie chronić eksponaty pochodzące z zagranicy przed zabezpieczaniem na nich lub egzekwowaniem z nich roszczeń pochodzących z tytułów prawnych innych niż tytuły związane z własnością eksponatów czy legalnością przywozu lub wywozu eksponatów. W praktycznym aspekcie będzie to więc przede wszystkim ochrona przed zabezpieczaniem lub egzekwowaniem różnego rodzaju roszczeń

cywilnoprawnych lub administracyjnoprawnych należności pieniężnych albo obowiązków o charakterze niepieniężnym, które mogą wprawdzie dotyczyć podmiotu zagranicznego wypożyczającego dany eksponat, ale co do zasady nie będą bezpośrednio związane z samym eksponatem. Te roszczenia, należności czy obowiązki będą zatem mogły być dochodzone z innych składników majątku podmiotu zagranicznego (dłużnika czy zobowiązanego), ale już nie z samego eksponatu, który nie może być traktowany jedynie jako łatwy do zabezpieczenia interesów wierzyciela składnik majątku podmiotu zagranicznego.

Przedmiotem postulowanej nowelizacji jest również ustawa z 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2012, poz. 657), zwana dalej „PGuSP”, a wskazując precyzyjnie Rozdział 5 tej ustawy zatytułowany „Poręczenia wypłaty odszkodowania za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty wystawowe”. Celem projektowanej nowelizacji jest wprowadzenie takich zmian w obowiązującej obecnie instytucji poręczenia wypłaty odszkodowania za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty wystawowe, by z jednej strony upowszechnić ww. instytucję poręczenia i uczynić ją bardziej dostępną dla organizatorów wystaw, z drugiej natomiast strony zrationalizować zasady odpowiedzialności, jaką Skarb Państwa ponosi w ramach udzielanych poręczeń wypłaty odszkodowania. Projekt nowelizacji zakłada obniżenie minimalnej wartości eksponatów, w odniesieniu do której organizator wystawy może ubiegać się o udzielenie przez Radę Ministrów, w imieniu Skarbu Państwa, poręczenia wypłaty odszkodowania za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty wystawowe. Postuluje się by kwota minimalna determinująca udzielenie poręczenia obniżona została do sumy 50 000 euro. Obecnie obowiązująca kwota minimalna musi przekraczać równowartość 500 000 euro. Zgodnie bowiem z art. 23 ust. 1 PGuSP: „Rada Ministrów może udzielać, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu Skarbu Państwa, nierezydentom poręczeń wypłaty odszkodowania z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nieubezpieczonych eksponatów, których właścicielami lub uprawnionymi posiadaczami są te osoby, jeżeli eksponaty te składają się na wystawę artystyczną, organizowaną w Rzeczypospolitej Polskiej, a ich łączna wartość przekracza równowartość 500 000 euro.”

Należy zauważyć, iż określona obecnie na tak wysokim poziomie wartość minimalna eksponatów wystawowych, stanowi bardzo poważną barierę dla ubiegania się w praktyce o udzielenie poręczenia wypłaty odszkodowania. Pomimo funkcjonowania w prawie polskim instytucji poręczenia wypłaty odszkodowania za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty

wystawowe, praktyczna przydatność tej instytucji pozostaje znikoma, albowiem spełnienie ustawowego wymogu w przedmiocie minimalnej (łącznie) wartości eksponatów wystawowych ma miejsce tylko w przypadku niewielkiej liczby wystaw. Z instytucji tej mogą głównie korzystać duże muzea państwowe, posiadające warunki techniczne i logistyczne do organizowania wystaw obejmujących najcenniejsze eksponaty i gromadzących w jednym miejscu znaczną ich liczbę.

Proponowane rozwiązanie byłoby ze wszech miar korzystne także dla największych muzeów, które dotychczas korzystały już z instytucji poręczenia wypłaty odszkodowania. Zmniejszenie minimalnej (łącznie) wartości eksponatów wystawowych pozwoliłoby bowiem na uczynienie instytucji poręczenia wypłaty odszkodowania realnym i dostępnym narzędziem ochrony prawnej w strategii wystawienniczej muzeów, tak jak ma to miejsce obecnie w innych krajach Unii Europejskiej. Stworzenie możliwości realnego stosowania analizowanej instytucji w praktyce pozwoliłoby na zmniejszenie roli ubezpieczeń komercyjnych w przestrzeni wypożyczeń międzynarodowych. Taki kierunek zmian jest szczególnie akcentowany i dostrzegany w polityce kulturalnej Unii Europejskiej. Odstępowanie od ubezpieczeń komercyjnych na rzecz poręczeń Skarbu Państwa oraz zasady wzajemności jest bowiem bardzo istotne dla zwiększania mobilności kolekcji i rozwoju wymiany kulturalnej. Postuluje się by udzielanie przez Skarb Państwa poręczenia wypłaty odszkodowania za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty wystawowe było zasadą, a ubezpieczenie komercyjne jedynie wyjątkiem od tej zasady. Obecnie natomiast mamy do czynienia z odwrotną sytuacją. Podstawowa różnica pomiędzy ubezpieczeniem komercyjnym a poręczeniem wypłaty odszkodowania przez Skarb Państwa jest taka, że – wskazując w pewnym uproszczeniu – w przypadku poręczenia brak szkody pozwala na zaoszczędzenie znacznych środków w budżecie państwa, natomiast przy ubezpieczeniu komercyjnym i bezszkodowym przebiegu okresu ubezpieczenia, składka ubezpieczeniowa, jaką musi zapłacić strona wypożyczająca muzealia, pozostaje kwotą, można by rzec, bezpowrotnie utraconą.

Ponoszenie bardzo wysokich kosztów ubezpieczenia komercyjnego powoduje zatem, że muzeum nie ma możliwości na inwestowanie w inne równie istotne zadania, jak chociażby system zabezpieczeń przed kradzieżą, włamaniem, itd. Jest to problem o dużej doniosłości praktycznej. Okres, w którym dobra kultury objęte są ubezpieczeniem komercyjnym przebiega bowiem najczęściej bezszkodowo. Ryzyko wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego wprawdzie istnieje i nie sposób go wyeliminować, jednakże szkody w praktyce zdarzają się niezwykle rzadko. Ogólnym przykładem powyższego jest fakt, że w dotychczasowej historii wystawienniczej

polских muzeów, szczęśliwie, nie miała miejsca szkoda dużych rozmiarów, skutkująca uszkodzeniem, zniszczeniem, czy kradzieżą cennego dobra kultury wypożyczonego z zagranicy.

W związku z powyższym należy szczególnie podkreślić, że określenie, na wysokim poziomie, minimalnej (łącznej) wartości eksponatów, w odniesieniu, do której można się ubiegać o poręczenie wypłaty odszkodowania, tylko pozornie spełnia funkcję ochronną dla budżetu państwa. Ryzyko wystąpienia szkody jest bowiem nieznaczące, natomiast upowszechnienie poręczeń Skarbu Państwa w przestrzeni międzynarodowej wymiany dóbr kultury, pozwoliłoby na znaczące ograniczenie wydatków ponoszonych na ubezpieczenia komercyjne. Wydatki te zaś w znacznej mierze i tak pokrywane są ze środków pochodzących z budżetu państwa. Trzeba przy tym odnotować, że tylko nieliczne kraje zdecydowały się na wprowadzenie minimalnych kwot ograniczających ubieganie się o udzielenie przez państwo gwarancji wypłaty odszkodowania. Natomiast spośród tych państw, które takie minimalne wartości posiadają, w przypadku większości z nich minimalny pułap ustalony został na poziomie znacznie niższym niż ma to miejsce w Polsce. I tak odpowiednio, żadnej kwoty minimalnej, w odniesieniu do której dopuszczalne jest ubieganie się o państwową gwarancję wypłaty odszkodowania nie wprowadzono: w Niemczech; Belgii; Holandii; Luksemburgu; Węgrzech; Włoszech; Malcie; Rumunii. W Wielkiej Brytanii, tzw. gwarancją państwową może być objęty eksponat o wartości nie mniejszej niż 344 euro. W Republice Czeskiej minimalna wartość eksponatów determinująca ubieganie się o gwarancję państwową wynosi 4.000 euro. Na tym tle obecne wysokie progi od których w Polsce można otrzymać poręczenie wydają się ewenementem i jedynie pozorną oszczędnością odbiegającą od standardów europejskich.

Projekt nowelizacji w art. 7 pkt 2 lit. b zakłada wprowadzenie do ustawy PGuSP regulacji, zgodnie z którą pomimo udzielenia poręczenia, odszkodowanie za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty wystawowe nie będzie wypłacone, w razie gdy szkoda powstała na skutek:

- 1) winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa wypożyczającego, jego pracowników lub osób trzecich, którymi wypożyczający się posługiwał;
- 2) skażeń chemicznych lub biologicznych;
- 3) konfliktu zbrojnego, wojny o zasięgu krajowym lub międzynarodowym, inwazji obcych wojsk;
- 4) zamachu terrorystycznego.

Zaproponowany katalog wyłączeń odpowiada funkcjonującej także w ubezpieczeniach komercyjnych grupie tzw. ryzyk nieubezpieczalnych. Wprowadzenie przedmiotowych wyłączeń ma na celu racjonalizowanie odpowiedzialności, jaką Skarb Państwa podnosi na podstawie umowy poręczenia wypłaty odszkodowania za zniszczone, uszkodzone lub skradzione eksponaty wystawowe. Szczególnie ważny jest pierwszy punkt z zaproponowanej powyżej listy wyłączeń. W przypadku poręczenia wypłaty odszkodowania, odpowiedzialność dłużnika (organizatora wystawy), a co za tym idzie także odpowiedzialność poręczyciela, nie może być oparta jedynie na zasadach ogólnych odpowiedzialności przewidzianych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16 poz. 93, z późn. zm.) i niewątpliwie powinna być szersza. Skoro, bowiem eksponaty wystawowe nie zostały objęte ochroną ubezpieczeniową to poręczenie wypłaty odszkodowania w konkretnej sytuacji niejako zastępuje ubezpieczenie komercyjne i powinno zapewniać nie mniejszą ochronę od tej, która istniałaby na podstawie umowy ubezpieczenia. Jednocześnie nie ma racjonalnych przesłanek przemawiających za tym by w ramach poręczenia wypłaty odszkodowania udzielana była ochrona o charakterze nieograniczonym.

Według danych szacunkowych polskie muzea organizują ok. 20-30 wystaw, realizowanych we współpracy z podmiotami zagranicznymi, z tego o poręczenia i gwarancje występują, licząc średnio, nie więcej niż 3 muzea rocznie. Nigdy nie doszło do sytuacji, by nastąpił uszczerbek dla Skarbu Państwa, czyli – nigdy nie doszło do wypłaty. Natomiast proponowana zmiana może doprowadzić do zwiększenia liczby takich wystaw. Można prognozować, iż liczba takich wystaw mogłaby mieścić się w przedziale 30-50. O ile da się szacować, z dużą dozą prawdopodobieństwa, ile takich wystaw będzie organizowanych, oraz w ilu wypadkach muzea zwrócą się o gwarancje, o tyle nie da się przewidzieć, ile takich przedsięwzięć pociągnie za sobą skutki w postaci konieczności wypłaty poręczenia. Zważywszy na dotychczasową praktykę i doświadczenia ryzyko takie jest czysto statystyczne. Niemniej jednak, szacowanie tego ryzyka i podejmowanie inicjatywy w zakresie wystąpienia o poręczenie i gwarancję należeć będzie do Ministra KiDN, który będzie stosował przepisy siłą rzeczy bardziej restrykcyjnie limitując wnioski w zależności od stopnia ryzyka.

Omówienie poszczególnych przepisów:

Przepis art. 6 pkt 1 projektu nowelizacji przewiduje wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach poprzez dodanie w niej rozdziału 4a pt. „Ochrona prawna rzeczy ruchomych o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej wypożyczonych z zagranicy na

wystawę czasową organizowaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” regulującego instytucję prawną dotyczącą tzw. zabezpieczenia przed konfiskatą wwiezionych na teren Rzeczypospolitej Polskiej eksponatów wystawowych. W projektowanym art. 31 a ww. rozdziału znajdują się przepisy wskazujące przesłanki objęcia wwiezionych do Polski rzeczy ruchomej ochroną prawną, okres w jakim rzecz ruchoma objęta jest tą ochroną, a także określające na czym ochrona ta polega.

W szczególności w projektowanym art. 31a ust. 1 enumeratywnie wymieniono przesłanki objęcia ochroną wwożonej do Polski rzeczy ruchomej o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej. Pierwsza z tych przesłanek zawarta w art. 31a ust. 1 pkt 1 jest przesłanką o charakterze formalnym, której spełnienie jest wymagane dla objęcia rzeczy ruchomej ochroną prawną. Z samej istoty tej instytucji wynika bowiem, iż nie obejmuje ona rzeczy ruchomej, która znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie w którym wniosek o objęcie ochroną jest rozpatrywany. Wwóz rzeczy ruchomej wypożyczanej z zagranicy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie może być również niezgodny z prawem. Chodzi tu o sytuacje, w których import określonych przedmiotów jest niezgodny zarówno z prawem polskim, wspólnotowym lub międzynarodowym. Powoływanie się na ochronę prawną nie będzie bowiem w takiej sytuacji skuteczne. Dlatego w sytuacji pojawienia się uzasadnionych podejrzeń, co do możliwości zaistnienia niezgodności z prawem importu rzeczy ruchomych ujętych we wniosku rzeczy te nie zostaną objęte ochroną prawną.

Druga z przesłanek zawarta w art. 31a ust. 1 pkt 2 dotyczy sytuacji, w której dana rzecz ruchoma wypożyczana z zagranicy została wywieziona z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niezgodnie z prawem. Dotyczy to w szczególności przedmiotów skradzionych, wywiezionych niezgodnie z prawem, nielegalnie przemieszczonych w czasie wojny lub w związku ze zmianami terytorialnymi. Rozwiązanie to w praktyce nakłada na podmiot rozpatrujący wniosek obowiązek sprawdzenia, czy rzecz ruchoma ujęta we wniosku nie figuruje w Katalogu strat wojennych, Krajowym wykazie zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem oraz czy nie toczą się w stosunku do niej rokowania restytucyjne. W przypadku zaistnienia któregokolwiek z tych przypadków reżim ochrony prawnej nie zostanie uruchomiony.

Kolejne dwie przesłanki zawarte w projektowanym art. 31a ust. 1 pkt 3 i 4 noszą znamiona przesłanek materialnych. Po pierwsze, przywóz rzeczy ruchomej o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej leży w interesie publicznym polegającym na wystawieniu rzeczy ruchomej w celu naukowym lub kulturalnym. Po drugie, rzecz ruchoma będzie wystawiana na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na wystawie czasowej organizowanej przez instytucję kultury albo muzeum niebędące instytucją kultury.

W projektowanym art. 31b ust. 2 znajdują się regulacje dotyczące trybu składania wniosku, zgodnie z którymi wniosek o objęcie ochroną prawną rzeczy ruchomej, organizator wystawy składa ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego co najmniej na 6 miesięcy przed planowanym wwiezieniem tej rzeczy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W projektowanym art. 31b ust. 2 nowelizacji znajduje się upoważnienie ustawowe nadające ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego możliwość wydania rozporządzenia określającego wzór wniosku o objęcie ochroną rzeczy ruchomej oraz rodzajów dokumentów, które dołącza się do tego wniosku. W proponowanych przepisach art. 31b ust. 3-8 zawarto przepisy dotyczące szczegółowych procedur służących z jednej strony sprawdzeniu zasadności wniosku o objęcie ochroną prawną ww. rzeczy, a z drugiej zabezpieczeniu ewentualnych interesów podmiotów trzecich (przede wszystkim podmiotów mających roszczenia do wypożyczanych rzeczy ruchomej).

Zgodnie z art. 31c organizator wystawy będzie obowiązany powiadomić niezwłocznie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o wwiezieniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wywiezieniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rzeczy ruchomej objętej ochroną prawną.

Z kolei proponowany przepis art. 31d stanowi dopełnienie ww. procedur, gdyż regulują kwestie dotyczące sytuacji, gdy minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego uzyska informację, że rzecz ruchoma wwieziona już na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie spełnia jednak warunków koniecznych do objęcia jej zabezpieczeniem przed konfiskatą. W takich przypadkach minister wzywa organizatora wystawy do wywiezienia rzeczy ruchomej z terytorium Polski. Ochrona prawna rzeczy ruchomej w takich sytuacjach będzie obowiązywała tylko przez 2 miesiące od dnia dostarczenia tego wezwania organizatorowi wystawy.

Natomiast projektowane przepisy art. 31e przewidują funkcjonowanie ewidencji rzeczy ruchomych o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej objętych ochroną prawną prowadzonej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, która będzie powszechnie dostępnym (ogłaszanym w BIP) instrumentem służącym wszystkim zainteresowanym do zasięgania informacji o istniejącej ochronie prawnej rzeczy ruchomej wwiezionej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z organizowaną wystawą czasową.

Szczegółowy sposób prowadzenia danej ewidencji określi, zgodnie z art. 31e ust. 4, rozporządzenie wydane przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Odnosząc się do tej części nowelizacji ustawy, która dotyczy art. 32 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach w zakresie zawodu muzealnika należy zauważyć, że projektowane przepisy mają na celu uelastycznienie regulacji w zakresie rodzajów stanowisk zajmowanych przez pracowników tworzących zawodową grupę muzealników, specjalistów innych zawodów związanych z działalnością muzealniczą, a także osób zarządzających muzeami.

Przepisy art. 7 zakładają wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2012 r. poz. 657) w postaci zmian w art. 2f oraz art. 23 ww. ustawy. Odnoszą się one do możliwości przyznawania poręczeń wypłaty odszkodowania z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nieubezpieczonych eksponatów wystawowych, gdy ich łączna wartość przekracza równowartość 50 000 euro (obecnie zawarta w przepisie łączna wartość eksponatów musi przekraczać 500 000 euro) oraz wprowadzenia przepisu zgodnie z którym pomimo udzielenia poręczenia, o którym mowa w art. 23 ust. 1 ustawy, odszkodowanie z tytułu zniszczenia, uszkodzenia lub kradzieży nieubezpieczonych eksponatów nie będzie wypłacone w razie, gdy szkoda powstała na skutek:

- 1) winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa nierezydenta, któremu udzielono poręczenia, jego pracowników lub osób trzecich, którymi się posługiwał;
- 2) skażeń chemicznych lub biologicznych;
- 3) konfliktu zbrojnego, wojny o zasięgu krajowym lub międzynarodowym, inwazji obcych wojsk;
- 4) zamachu terrorystycznego”.

Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji oraz ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym;

Zawód: **rusznikarz**

W wyniku analizy przepisów regulujących wykonywanie zawodu rusznikarza, proponuje się uwolnienie wykonywania usług rusznikarskich polegających na naprawach broni z rygoru posiadania koncesji.

Zmiana taka może być dokonana w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Proponuje się zatem nowe określenie zakresu wytwarzania, przez co treść przepisu otrzyma następujące brzmienie:

„1) wytwarzaniu – należy przez to rozumieć, oprócz działalności wytwórczej określonej w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, także odzysk w rozumieniu przepisów o odpadach oraz działalność rusznikarską polegającą na wytwarzaniu broni palnej lub odrębnych istotnych części broni palnej dołączanych, lub przeznaczonych do dołączenia do broni palnej, lub na przerabianiu broni palnej poprzez ingerencję w jej istotne części”;

Tak sformułowany przepis pozwoli na wykonywanie usług rusznikarskich w przypadku osób fizycznych – na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i informacji o Działalności Gospodarczej. Uwolnienie rusznikarzy naprawiających broń z wymogu uzyskania koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej spowoduje jednocześnie konieczność określenia zasad dostępu i dopuszczenia do broni powierzonej do naprawy co wymaga stworzenia w ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji przepisów, które dotyczyć będą wszystkich rusznikarzy naprawiających broń, a celem tych przepisów będzie zapewnienie bezpieczeństwa przechowywania broni, możliwość powierzania rusznikarzowi do naprawy broni posiadanej na podstawie pozwolenia oraz zapewnienie ewidencjonowania broni oddawanej do naprawy.

Ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych oraz ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowy;

Zawód: makler giełd towarowych

Działalność maklerską związaną z obrotem towarami giełdowymi reguluje ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 48, poz. 284, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o giełdach towarowych”. Zgodnie z art. 37 ust. 1 wspomnianej ustawy, działalność ta, co do zasady, może być prowadzona przez towarowy dom maklerski. Prowadzenie działalności maklerskiej w zakresie obrotu towarami giełdowymi wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego i obejmuje następujące czynności:

- 1) oferowanie w obrocie giełdowym praw majątkowych niebędących instrumentami finansowymi (których cena zależy od ceny lub wartości rzeczy oznaczonych co do gatunku, energii, mierników i limitów wielkości produkcji, emisji zanieczyszczeń lub wynika ze świadectwo pochodzenia);
- 2) nabywanie lub zbywanie towarów giełdowych na cudzy rachunek w ramach świadczonych usług brokerskich, w tym dokonywanie rozliczeń transakcji zlecniodawców;
- 3) prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych w obrocie giełdowym (z wyłączeniem rzeczy oznaczonych co do gatunku);
- 4) doradztwo w zakresie obrotu giełdowego;
- 5) zarządzanie cudzym pakietem praw majątkowych na zlecenie;
- 6) pośrednictwo w nabywaniu lub zbywaniu praw majątkowych niebędących instrumentami finansowymi w obrocie na zagranicznych giełdach towarowych.

Jednym z warunków prowadzenia działalności maklerskiej przez towarowy dom maklerski jest zatrudnienie co najmniej 2 maklerów giełd towarowych. W transakcji giełdowej towarowy dom maklerski (a także dom maklerski) może być reprezentowany przez maklera giełd towarowych, a w przypadku transakcji, których przedmiotem są prawa majątkowe niebędące instrumentami finansowymi – przez maklera papierów wartościowych.

Ponadto:

- grupy producentów rolnych mogą być stronami transakcji giełdowych zawieranych na rachunek własny, których przedmiotem są rzeczy oznaczone co do gatunku (art. 9 ust. 7);

- spółki handlowe niebędące towarowymi domami maklerskimi mogą nabywać lub zbywać rzeczy oznaczone co do gatunku w ramach świadczonych usług brokerskich (w tym dokonywać rozliczeń transakcji) i prowadzić doradztwo w zakresie obrotu tymi rzeczami (art. 9 ust. 8);
- przedsiębiorstwa energetyczne mogą zawierać na giełdzie, we własnym imieniu, transakcje, których przedmiotem są towary giełdowe będące: energią elektryczną, limitami wielkości produkcji i emisji zanieczyszczeń, prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia lub niebędącymi instrumentami finansowymi prawami majątkowymi, których cena zależy bezpośrednio lub pośrednio od ceny lub wartości energii elektrycznej (art. 50b ust. 1).

Warunkiem koniecznym wykonywania powyższych czynności jest zatrudnienie maklera giełd towarowych w celu reprezentowania podmiotu w transakcjach giełdowych. W przypadku przedsiębiorstw energetycznych, które wnioskuje o zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów, będących przedmiotem transakcji zawieranych przez nie, konieczne jest zamieszczenie we wniosku listy maklerów giełd towarowych, którzy mają zostać zatrudnieni (art. 50b ust. 4-5 ustawy).

Maklerem giełd towarowych może zostać osoba, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych, korzysta z pełni praw publicznych, nie była karana za przestępstwa wymienione w art. 27 ust. 1 pkt 3 ustawy o giełdach towarowych i zdała egzamin przed komisją egzaminacyjną dla maklerów giełd towarowych. Szczególnym obowiązkiem maklera giełd towarowych jest zachowywanie tajemnicy zawodowej.

Przestrzeganie prawa w związku z wykonywaniem zawodu przez maklera giełd towarowych podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego, która może zawiesić uprawnienia maklera z chwilą wszczęcia postępowania administracyjnego. Po przeprowadzeniu rozprawy administracyjnej, w której stwierdzono naruszenie prawa lub nienależyte wykonywanie zawodu, Komisja Nadzoru Finansowego może zawiesić uprawnienia maklera giełd towarowych do wykonywania zawodu na okres od 3 do 24 miesięcy lub skreślić go z listy maklerów.

Projekt ustawy dokonuje zmian w ustawie o giełdach towarowych polegających m. in. na usunięciu przepisów regulujących status prawny i wykonywanie zawodu maklera giełd towarowych. W tym celu został uchylony rozdział 6 wymienionej ustawy. W związku z projektowaną deregulacją zawodu maklera giełd towarowych, zaproponowano jednocześnie

w projektowanym ust. 9 w art. 9 nowelizowanej ustawy, aby w transakcji giełdowej towarowy dom maklerski lub dom maklerski mógł być reprezentowany przez osoby, które posiadają odpowiednią wiedzę, kwalifikacje i umiejętności. Ponadto, przewiduje się w projektowanym art. 41a, że towarowy dom maklerski posiadający zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej będzie obowiązany zatrudniać do wykonywania czynności, o których mowa w art. 38 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy o giełdach towarowych (doradztwo w zakresie obrotu giełdowego i zarządzanie cudzym pakietem praw majątkowych na zlecenie), kontrolowania aktywów klientów oraz kontaktów z klientami w zakresie działalności towarowych domów maklerskich objętej ustawą, osoby, które muszą spełniać wymogi wskazane w tym przepisie. Towarowy dom maklerski będzie również obowiązany wprowadzić i stosować regulacje wewnętrzne określające sposób weryfikacji spełniania tych wymogów.

Zgodnie z decyzją podjętą na konferencji uzgodnieniowej w dniu 18 grudnia 2012 r. uznano za zasadne przesunięcie kompetencji ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, zawartych w ustawie o giełdach towarowych, na ministra właściwego do spraw gospodarki. Należy bowiem zauważyć, że zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.), dział instytucji finansowe obejmuje sprawy funkcjonowania rynku finansowego, w tym sprawy banków, zakładów ubezpieczeń, funduszy inwestycyjnych i innych instytucji wykonujących działalność na tym rynku. Ponadto, minister właściwy do spraw instytucji finansowych wykonuje określone w odrębnych przepisach zadania w zakresie obrotu papierami wartościowymi oraz inicjuje politykę Rządu dotyczącą rynku papierów wartościowych.

Natomiast, z dniem 21 października 2009 r., tj. z dniem, w którym weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.), dokonująca w zakresie swojej regulacji m. in. wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniającej dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającej dyrektywę Rady 93/22/EWG, zwanej dyrektywą MiFID, zmieniony został m. in. model funkcjonowania rynku towarowego w Polsce, który powoduje, że obrót wszystkimi instrumentami finansowymi w sposób zorganizowany może być dokonywany od tej daty wyłącznie na rynkach regulowanych lub w alternatywnych systemach obrotu. Konsekwencją tych zmian było również „przeniesienie” regulacji dotyczących towarowych instrumentów pochodnych z ustawy o giełdach towarowych do

ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Wskazane powyżej zmiany spowodowały w efekcie ograniczenie materii ustawy o giełdach towarowych wyłącznie do regulacji z zakresu rynku rzeczywistych towarów giełdowych.

Ustawa o giełdach towarowych reguluje obrót towarami giełdowymi, którymi w jej rozumieniu są m. in. różne rodzaje energii, limity wielkości produkcji lub emisji zanieczyszczeń, prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia, o których mowa w art. 9e ust. 1, art. 9l ust. 1 i art. 9o ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.) oraz niebędące instrumentami finansowymi prawa majątkowe, których cena zależy bezpośrednio lub pośrednio od ceny lub wartości wymienionych towarów, a także prawa majątkowe wynikające ze świadectwa efektywności energetycznej, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. Nr 94, poz. 551). Mając powyższe na uwadze, zdaniem projektodawcy, właściwe jest przekazanie kompetencji w zakresie ustawy o giełdach towarowych do ministra właściwego do spraw gospodarki. W związku z tym, będzie to również oznaczać przekazanie ministrowi właściwemu do spraw gospodarki kompetencji w zakresie wydawania przewidzianych w wymienionej ustawie aktów wykonawczych, która w obecnym stanie prawnym przysługuje Radzie Ministrów oraz ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych.

Z uwagi na zaproponowaną deregulację zawodu maklera giełd towarowych konieczne jest również dokonanie odpowiednich zmian w ustawie z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi oraz ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Ponadto, w związku z wejściem w życie art. 104 ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 106, poz. 622, z późn.zm) utraciła moc ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o domach składowych oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, Kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw (Dz.U. Nr 114, poz. 1191, z późn. zm.). W związku z powyższym proponuje się usunięcie z ustawy o giełdach towarowych instytucji domów składowych poprzez uchylenie pkt. 6 w ust. 3 w art. 9 i usunięcie odwołania do tego punktu w ust. 7 w art. 9 oraz uchylenie pkt. 15 w ust. 2 w art. 11.

Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe;

Zawód: Stanowisko mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej

W obecnym stanie prawnym, ukształtowanym przez ustawę z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2012 r. poz. 264 i 908), określono stanowiska mające istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej w jednostkach organizacyjnych wykonujących działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące, na których zatrudnione mogą być wyłącznie osoby posiadające uprawnienia nadane przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 1022) w załączniku nr 1 wymienia rodzaje tych stanowisk. Dostęp do zajmowania tych stanowisk jest ograniczony ze względu na istotne przesłanki związane z ochroną życia i zdrowia pracowników jednostek organizacyjnych wykonujących działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące oraz ochroną życia i zdrowia osób z ogółu ludności. Dotychczasowa praktyka funkcjonowania wyżej wymienionych regulacji wykazała, iż spełniają one swoją rolę, gdyż jedyne przypadki, jakie zdarzyły się w ostatnich latach w Polsce zwiększonego narażenia na promieniowanie jonizujące (otrzymania dawek promieniowania jonizującego przekraczających limity użytkowe dawki lub dawki graniczne) dotyczyły osób zatrudnionych na stanowiskach nie objętych ograniczeniami.

Zarazem, fakt, iż na stanowiskach objętych ograniczeniami nie doszło do zwiększonego narażenia na promieniowanie jonizujące, jak, też, iż działania osób zatrudnionych na takich stanowiskach nie doprowadziły do zwiększonego narażenia innych pracowników, czy też osób z ogółu ludności – pozwala na zmniejszenie ograniczeń w dostępie do zajmowania tych stanowisk.

Proponowana zmiana dotyczy przekształcenia dotychczasowych czternastu stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej w jedno stanowisko o różnych specjalnościach. Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano też tendencję spadkową, jeżeli chodzi o liczbę osób ubiegających się o uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej. Żeby odwrócić tę tendencję, pozyskać większą liczbę wysoko wykwalifikowanych specjalistów i zachęcić ich do ubiegania się o uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej, uzasadnionym jest przekształcenie dotychczasowych stanowisk w jedno stanowisko - o różnych specjalnościach. Występowanie w ustawie, a co za tym idzie w aktach wykonawczych, wydanych na jej podstawie

tylko jednego stanowiska mającego istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, czyni te przepisy bardziej przejrzystymi i zrozumiałymi. Istnienie jednego stanowiska w miejsce kilkunastu ułatwi jego promocję i zwiększy prestiż, co przyczyni się do zwiększenia zainteresowania kształceniem i szkoleniem w kierunku bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej. Z uwagi na specjalistyczny charakter pracy w jednostkach organizacyjnych wykonujących działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące konieczne jest wprowadzenie w zakresie stanowiska mającego istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej specjalności.

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych;

Zawód: rzeczoznawca w zakresie jakości handlowej produktów rolno-spożywczych

Mając na uwadze potrzebę szerszego otwarcia dostępu do wykonywania zawodu rzeczoznawcy dokonana została szczegółowa analiza możliwości deregulacji tego zawodu. W jej wyniku ustalone zostały sposoby deregulacji polegające np. na:

- wpisie do rejestru rzeczoznawców osób, które udokumentują określone doświadczenie zawodowe w zakresie produkcji/kontroli/badania artykułów rolno-spożywczych,
- odstąpieniu od wymogu odnawiania co trzy lata uprawnień rzeczoznawcy,
- wpisie do rejestru rzeczoznawców każdej osoby o to wnioskującej bez uprzedniego sprawdzania jej wiedzy teoretycznej i praktycznej (w rejestrze zostanie podana informacja o braku weryfikacji wiedzy takiego próbkobiorcy),
- wpisie do rejestru rzeczoznawców osoby, która odbędzie szkolenie zatwierdzone przez organ IJHARS.

Biorąc pod uwagę wymogi stawiane przez przepisy prawa wspólnotowego, tj. art. 8 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1249/2008 z dnia 10 grudnia 2008 r. *ustanawiającego szczegółowe zasady wdrożenia wspólnotowych skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania ich cen* (Dz. Urz. UE L nr 337 z 16.12.2008 r.), całkowita deregulacja w zawodzie rzeczoznawcy w zakresie ustalania klas jakości tusz zwierząt rzeźnych, nie jest możliwa. Podyktowane jest to szczególnie wysokimi kwalifikacjami, jakie powinny posiadać osoby dokonujące ustalania klas jakości zwierząt rzeźnych oraz wagą czynności przez nich wykonywanych dla pewności i rzetelności obrotu.

W przypadku rzeczoznawcy w zakresie ustalania klas jakości świeżych owoców i warzyw, proponuje się najdalej idący możliwy do przyjęcia model deregulacji, poprzez umożliwienie nabycia uprawnień jedynie po odbyciu szkolenia zatwierdzonego przez organ IJHARS oraz odstąpienie od konieczności ich odnawiania co trzy lata. Wymóg ukończenia ww. szkolenia wynika z art. 12 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw.

W przypadku rzeczoznawcy w zakresie pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych, zaproponowano odstąpienie od konieczności odnawiania posiadanych uprawnień co trzy lata. Jednocześnie z uwagi na konieczność zapewnienia wysokiego poziomu wiedzy i doświadczenia posiadanego przez osoby wykonujące ww. zawód, pozostawiono wymóg zdania egzaminu w celu uzyskania ww. uprawnień.

Z punktu widzenia osób zainteresowanych uzyskaniem uprawnień rzeczoznawcy w zakresie pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych, wymóg zdania egzaminu jest o wiele korzystniejszy, gdyż wiąże się ze znacznie mniejszymi kosztami. Opłata za egzamin wynosi obecnie 162 zł, podczas gdy koszt szkolenia, biorąc pod uwagę cenę jednej jego godziny, tj. 32 zł, byłby wydatkiem o wiele większym.

Ustawa z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych oraz ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej;

Zawód: **rzecznik patentowy**

Proponuje się uchylene art. 19d i art. 44 ust. 2 ustawy o rzecznikach patentowych (Dz.U. z 2011 r., Nr 155 poz. 925). Potrzeba wykreślenia art. 19d z ustawy o rzecznikach patentowych stanowi konsekwencję wydanego przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w dniu 19 grudnia 2012 r. wyroku w sprawie „*Alder et Alder*”. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym został przedłożony przez sąd polski i dotyczył zgodności z prawem Unii Europejskiej przepisów ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego; Dz. U. Nr 43, poz. 296), w zakresie obowiązku wyznaczania pełnomocnika do doręczeń przez stronę zamieszkałą za granicą oraz konsekwencji zaniechania tego obowiązku w postaci pozostawienia pism w aktach sprawy ze skutkiem

doręczenia. W wyroku tym TSUE orzekł, że „*art. 1 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu państwa członkowskiego, takiemu jak będące przedmiotem postępowania głównego, które przewiduje, że dokumenty sądowe przeznaczone dla strony, której miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu znajduje się w innym państwie członkowskim, są złożone do akt postępowania ze skutkiem doręczenia, gdy strona nie ustanowiła pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w owym pierwszym państwie członkowskim, gdzie toczy się postępowanie sądowe.*” W związku z okolicznością, iż podobna regulacja, która nakłada na osobę świadczącą na terytorium RP usługi transgraniczne obowiązek wskazywania osoby upoważnionej do odbioru pism w RP, pod rygorem pozostawienia pisma w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, znajduje się także w art. 19d ustawy o rzecznikach patentowych, konieczna jest zmiana tego przepisu.

Propozycja uchylecia art. 44 ust. 2 ustawy o rzecznikach patentowych związana jest z zastrzeżeniami dotyczącym utrudnień w działalności rzeczników patentowych z innych państw członkowskich. W chwili obecnej art. 44 ust. 2 uniemożliwia osobom nie posiadającym miejsca zamieszkania w kraju kandydowania do organów samorządu (zgodnie z art. 44 ust. 3 osoby takie mogą jedynie uczestniczyć w Krajowym Zjeździe Rzeczników Patentowych). Biorąc pod uwagę, że przynależność do samorządu ma charakter obligatoryjny, a jego decyzje mają wpływ na sytuacje i zasady wykonywania zawodu rzecznika patentowego, możliwość członkostwa ma znaczenie dla rzeczników patentowych. Brak jest obiektywnych przesłanek, które uzasadniałyby ustawowy zakaz kandydowania do organów samorządu tylko ze względu na brak miejsca zamieszkania w Polsce. Istniejące w chwili obecnej ograniczenie może stanowić naruszenie zakazu dyskryminacji zawartego w art. 49 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (swoboda przedsiębiorczości).

Poprzez zmianę art. 21 ust. 1 w ustawie z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych proponuje się wprowadzenie możliwości zwolnienia z wymogu odbycia aplikacji rzecznikowskiej lub zwolnienia z wymogu odbycia aplikacji rzecznikowskiej oraz złożenia egzaminu kwalifikacyjnego, w całości lub w odpowiedniej części, osoby, w szczególności osoby posiadającej uprawnienia adwokata, radcy prawnego lub tytuł naukowy doktora nauk prawnych,

która wykaże, że posiada określoną wiedzę lub praktykę w sprawach własności przemysłowej, przydatną do wykonywania zawodu rzecznika patentowego.

W kwestii możliwości ubiegania się o wyżej wymienione zwolnienie przewiduje się utrzymanie dotychczasowych przepisów. Tzn. zwolnienie następowaloby na wniosek kandydata, a decyzja o zwolnieniu podejmowana byłaby w drodze uchwały Krajowej Rady Rzeczników Patentowych. Uchwała podobnie jak w chwili obecnej wymagałaby uzasadnienia i powinna być przesłana Prezesowi Urzędu Patentowego RP. Zgodnie z art. 56 ust. 1 ustawy o rzecznikach patentowych Prezes Urzędu Patentowego może zaskarżyć do Sądu Najwyższego sprzeczną z prawem uchwałę organu samorządu, w terminie do trzech miesięcy od jej doręczenia.

Ponadto, projekt zakłada, że nabór na aplikację rzecznikowską odbywać miałyby się nie rzadziej niż raz na 3 lata. Natomiast zmiany proponowane w projektowanym ust. 4a i 8 do art. 33, stanowią odpowiednio, że: członek Krajowej Rady Rzeczników Patentowych, który brał udział w wydaniu zaskarżonej uchwały, nie może orzekać co do tej uchwały, oraz, że na uchwałę Krajowej Rady Rzeczników Patentowych w przedmiocie wyniku egzaminu kwalifikacyjnego, służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwały. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 33 ust. 6 ustawy o rzecznikach patentowych od uchwały Komisji Egzaminacyjnej w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników egzaminu przysługuje odwołanie do Krajowej Rady Rzeczników Patentowych, brak jest natomiast wskazanego organu właściwego do rozpatrzenia skargi na uchwałę Krajowej Rady. W praktyce wywołuje to wątpliwości interpretacyjne, a także skutkuje zarzutami pozbawienia osoby zainteresowanej prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny i bezstronny organ.

Projekt przewiduje także obniżenie kosztów odbycia aplikacji rzecznikowskiej. Zgodnie z art. 28a ust. 3 ustawy o rzecznikach patentowych wysokość opłaty rocznej nie może być wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.). Oznacza to, że w chwili obecnej koszt odbycia aplikacji rzecznikowskiej przekracza 31 tys. zł. za trzy lata aplikacji. Nawet uwzględniając interdyscyplinarny charakter aplikacji rzecznikowskiej, która wychodzi poza zakres wykształcenia oferowanego przez poszczególne kierunki studiów i której nie można stricte porównywać z aplikacjami zawodów prawniczych polegającymi na doskonaleniu wiedzy uzyskanej w czasie studiów, obecny koszt aplikacji rzecznikowskiej może stanowić barierę

w dostępie do zawodu rzecznika patentowego. Dodatkowo, zwrócić należy uwagę, że przeciętne wynagrodzenie za pracę, w oparciu o które ustalana jest wysokość opłaty za odbycie aplikacji, jak również za przeprowadzenie egzaminu konkursowego i egzaminu kwalifikacyjnego, ulega corocznemu podwyższeniu².

Ponadto, w projekcie proponuje się także obniżenie maksymalnej wysokości opłat za egzamin konkursowy (z 0,3 do 0,2 przeciętnego wynagrodzenia) i za przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego (z 0,4 do 0,3 przeciętnego wynagrodzenia). Powyższe stanowi powtórzenie regulacji zawartych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. (Dz. U. Nr 195, poz. 1155) w sprawie wysokości opłaty za egzamin konkursowy, zgodnie z którą wysokość opłaty za egzamin konkursowy jest równa 0,2 przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym ogłoszonym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego oraz w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. (Dz.U. Nr 195, poz. 1156), zgodnie z którym, wysokość opłaty za przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego jest równa 0,3 przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym ogłoszonym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Proponuje się zastępstwo stron w postępowaniach przed Sądem Najwyższym w sprawach własności przemysłowej także przez rzeczników patentowych (obok adwokatów i radców prawnych). W tym celu proponuje się nowe brzmienie art. 87¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

Dodatkowo poprzez zmianę brzmienia art. 236 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, proponuje się aby pełnomocnikiem strony w postępowaniu przed Urzędem Patentowym w sprawach związanych z dokonywaniem i rozpatrywaniem zgłoszeń oraz utrzymywaniem ochrony znaków towarowych, mógł być oprócz rzecznika patentowego (z wyjątkiem odstępstw przewidzianych w ust 2 tego artykułu), adwokat lub radca prawny. Zakłada się również zmianę art. 236 ust. 3 p.w.p., który ustanawia bezwzględny przymus rzecznikowski w postępowaniu przed Urzędem Patentowym w sprawach związanych z dokonywaniem i rozpatrywaniem zgłoszeń oraz utrzymywaniem ochrony przedmiotów własności przemysłowej dla osób fizycznych oraz innych podmiotów, bez względu na formę

---

² Zgodnie z ogłoszeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, przeciętne wynagrodzenie, wynosiło 3 224,98 zł. w 2010 r., 3 399,52 zł. w 2011 r. i 3 521,67 zł. w 2012 r.

prawną ich działania, jeżeli nie posiadają miejsca zamieszkania lub siedziby na obszarze Polski. Strony, o których mowa powyżej nie mogą działać osobiście, podczas, gdy pełnomocnikiem osoby fizycznej, która ma miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może być współuprawniony, a także rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia. W związku z powyższym, art. 236 ust. 3 p.w.p. odmiennie regulując zasady reprezentacji osób fizycznych nieposiadających miejsca zamieszkania w Polsce może skutkować zarzutem naruszenia art. 18 w związku z art. 21 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zakaz dyskryminacji w związku z zasadą swobodnego przepływu obywateli Unii). Zgodnie z wyrokiem w sprawie C-382/08 (*Neukirchinger*): *kryterium rozróżnienia oparte na miejscu zamieszkania, prowadzi w istocie do tych samych skutków co dyskryminacja oparta na kryterium obywatelstwa, jako, że działa przede wszystkim na niekorzyść obywateli innych państw członkowskich, gdyż to najczęściej cudzoziemcy nie mają miejsca zamieszkania w państwie przyjmującym.*

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;

Zawody: konserwatorzy zabytków i zabytkowej zieleni (pkt. 10-14 listy zawodów zamieszczonej na str. 1-8), archeolog uprawniony do prowadzenia badań archeologicznych

Projektowane zmiany stanowią nowelizację ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o zabytkach”. Jej celem jest zapewnienie możliwości kierowania działaniami przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, jak też samodzielnego prowadzenia tych działań, osobom posiadającym określone wykształcenie lub określone doświadczenie zawodowe. Jednocześnie przewiduje się ułatwienie dostępu do prowadzenia tego rodzaju działań przez zmniejszenie długości wymaganego doświadczenia zawodowego, jak też możliwość nabycia go przez podejmowanie działań nie tylko przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Dotychczas przepisy dotyczące możliwości kierowania działaniami przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i badaniami archeologicznymi, jak też możliwości samodzielnego wykonywania tego rodzaju działań i badań znajdowały się w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (Dz. U. Nr 165,

poz. 987). Jednak ze względu na ich charakter zostały przeniesione do nowelizowanej ustawy o zabytkach.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, określone wymagania w zakresie posiadanego wykształcenia oraz posiadanego doświadczenia zawodowego muszą spełniać osoby prowadzące przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków: prace konserwatorskie i prace restauratorskie, w tym przy zabytkach będących parkami lub innego rodzaju zorganizowaną zielenią, oraz badania konserwatorskie, badania architektoniczne i badania archeologiczne. Tego rodzaju wymagania muszą także spełniać osoby kierujące robotami budowlanymi i wykonujące nadzór inwestorski przy zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków. Wspomniane wymagania zostały określone w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych. Zarówno rodzaj wymaganego wykształcenia, jak też długość wymaganej praktyki zostały uzależnione od charakteru działań podejmowanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Natomiast w przypadku prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich długość wymaganej praktyki jest ponadto uzależniona od rodzaju wykształcenia posiadanego przez osobę prowadzącą tego rodzaju działania. Do wymaganej praktyki zalicza się wyłącznie działania prowadzone przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Nie dotyczy to jedynie badań archeologicznych, gdyż doświadczenie zawodowe można nabyć uczestnicząc w badaniach archeologicznych również zabytków niepisanych do rejestru zabytków.

Proponowane zmiany dotyczą przede wszystkim skrócenia długości wymaganego doświadczenia zawodowego jakie muszą posiadać osoby kierujące działaniami przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków albo samodzielnie te działania prowadzące.

W przypadku badań archeologicznych w ogóle zrezygnowano z wymogu posiadania tego rodzaju doświadczenia, gdyż uznano, że w zakresie kierowania badaniami archeologicznymi albo samodzielnego ich prowadzenia wystarczającym doświadczeniem zawodowym jest doświadczenie nabyte podczas praktyk odbywanych w trakcie studiów na kierunku archeologia.

O 3 miesiące zmniejszono długość niezbędnego doświadczenia zawodowego dla osób kierujących, objętymi programem wyższych studiów, pracami konserwatorskim, pracami restauratorskimi i badaniami konserwatorskimi przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków,

a także dla osób samodzielnie wykonujących takie prace i badania. Zaś w dziedzinach nieobjętych programem wyższych studiów doświadczenie zawodowe zmniejszono o 12 miesięcy.

O 3 miesiące zmniejszono także wymagania dla osób kierujących pracami konserwatorskimi oraz pracami restauratorskimi polegającymi na zabezpieczeniu, uzupełnieniu, rekonstrukcji lub konserwacji parków wpisanych do rejestru zabytków albo innego rodzaju zorganizowanej zieleni wpisanej do rejestru zabytków, a także dla osób samodzielnie wykonujących tego rodzaju działania oraz dla osób wykonujących w tym zakresie prace o charakterze technicznym.

Natomiast o 6 miesięcy zmniejszono wymóg niezbędnego doświadczenia zawodowego dla osób kierujących robotami budowlanymi przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz dla osób wykonujących nadzór inwestorski nad tego rodzaju robotami.

Bez zmian pozostawiono wymóg dotyczący doświadczenia zawodowego dla osób kierujących badaniami architektonicznymi przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, a także dla osób samodzielnie wykonujących takie badania. Osoby te muszą obecnie posiadać doświadczenie zawodowe przy wykonywaniu badań architektonicznych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w wymiarze 6 miesięcy. Skrócenie tego, i tak krótkiego, czasu na zdobycie doświadczenia zawodowego mogłoby mieć negatywny wpływ na zabytki wpisane do rejestru zabytków, których badania architektoniczne prowadziłyby osoby o tak krótkim doświadczeniu zawodowym przy tego typu zabytkach.

Jednocześnie poszerzono katalog obiektów przy których można zdobyć potrzebne doświadczenie zawodowe. Obok zabytków wpisanych do rejestru zabytków doświadczenie zawodowe można także zdobyć wykonując działania przy obiektach wpisanych do inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub przy najcenniejszych zabytkach niewpisanych do rejestru zabytków, o których jest mowa w art. 64 ust. 1 nowelizowanej ustawy o zabytkach. Przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków powinny pracować osoby, które doświadczenie zawodowe zdobyły pracując pod kierunkiem osób takie doświadczenie posiadających. Oczywistym jest, że zarówno w muzeach, jak też przy najcenniejszych zabytkach nie zatrudnia się do kierowania lub samodzielnego wykonywania prac konserwatorskich, prac restauratorskich, jak też badań konserwatorskich, osób, które takiego doświadczenia nie posiadają. Mogą one jedynie pracować pod kierunkiem osób doświadczonych w prowadzeniu takich prac i robót.

Ponadto projektowana nowelizacja wprowadza także przepis dotyczący możliwości uwzględnienia przy ustalaniu długości doświadczenia zawodowego działań wykonywanych przed

dniem 26 sierpnia 2011 r. przy zabytkach niewpisanych do rejestru zabytków. Przed tym dniem przy ustalaniu długości doświadczenia zawodowego niezbędnego do podejmowania działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków uwzględniano działania wykonywane także przy zabytkach niepisanych do rejestru zabytków.

Projektowane przepisy określają także dokumenty, na podstawie których ustalana będzie długość posiadanego doświadczenia zawodowego. Ma to ułatwić wojewódzkim konserwatorom zabytków ustalanie posiadanego doświadczenia zawodowego przez osoby, które zostały wskazane jako kierujące albo samodzielnie wykonujące działania przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

Proponowane przepisy zawierają również rozwiązanie, zgodnie z którym osoby które nabyły uprawnienia do prowadzenia działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w dalszym ciągu uprawnienia takie zachowają.

Ponadto przyjęto, że do postępowań wszczętych a nie zakończonych decyzją ostateczną w sprawie pozwoleń na prowadzenie działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych zastosowanie będą miały przepisy znowelizowanej ustawy. Takie rozwiązanie poszerzy krąg osób, które bezpośrednio z dniem wejścia w życie ustawy nabędą prawo do prowadzenia działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

Wejście w życie projektowanych przepisów będzie skutkowało koniecznością wydania aktu wykonawczego dotyczącego wydawania pozwoleń na prowadzenie poszczególnych prac, robót oraz działań odpowiednio przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz nie wpisanych do tego rejestru.

Przedmiotowe regulacje nie zawierają przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlegają notyfikacji.

Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego;

Zawód: **tłumacz przysięgły**

Proponuje się zniesienie obowiązku ukończenia wyższych studiów magisterskich przez osobę ubiegającą się o prawo do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego

i pozostawienie wymogu wykształcenia średniego. Zdaniem projektodawców tłumacze przysięgli, wykonując swoje czynności, nie muszą dokonywać naukowych analiz, stąd wystarczające jest wykształcenie średnie, jako umożliwiające do przystąpienia do egzaminu na tłumacza przysięgłego.

Przewiduje się zniesienie obowiązku corocznego publikowania listy tłumaczy przysięgłych w formie papierowej. Baza danych zawierająca informacje takie jak w publikowanej liście jest dostępna on-line na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości. Jest ona aktualizowana codziennie, po otrzymaniu odpowiednich informacji od tłumaczy przysięgłych, podczas gdy dane zamieszczone na drukowanej liście są często nieaktualne już w dniu jej publikacji. Zatem zachowanie papierowej formy listy jest kosztownym archaizmem, z którego należy zrezygnować.

Kolejną proponowaną zmianą jest dopuszczenie zawieszenia tłumacza przysięgłego w wykonywaniu czynności na jego wniosek. Często zdarza się, że tłumacz nie może wykonywać czynności przez dłuższy czas za względu na wyjazd, chorobę lub z innych przyczyn. Wskazane jest umożliwienie mu zawieszenia działalności na jego wniosek. W ten sposób na liście tłumaczy przysięgłych będą opublikowane dane tłumaczy, faktycznie wykonujących zawód, co ułatwi dostęp do usług tłumaczeniowych klientom, w tym organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

W zakresie odpowiedzialności zawodowej proponuje się penalizację naruszenia obowiązku aktualizacji danych osobowych tłumacza przysięgłego w przypadku ich zmiany. Obecnie wielu tłumaczy lekceważy ten obowiązek. W rezultacie lista tłumaczy przysięgłych zawiera wiele nieaktualnych danych, co utrudnia kontakt z nimi i jest zaprzeczeniem idei tej listy.

Ponadto proponuje się wprowadzenie kary pieniężnej, którą mogłaby nałożyć Komisja Odpowiedzialności Zawodowej. W obecnym katalogu kar brakuje sankcji pomiędzy niewywołującymi realnych dolegliwości upomnieniami i naganą a bardzo poważnymi zawieszeniem w czynnościach i pozbawieniem prawa do wykonywania zawodu. Dolegliwość powodowana umiarkowaną karą pieniężną będzie miała zatem pożądane działania represyjne, a także spełni funkcję ogólnoprewencyjną.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi

Zawody: makler papierów wartościowych, doradca inwestycyjny, agent firmy inwestycyjnej

Zgodnie z art.127 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 131, poz. 763 i Nr 234, poz. 1391), zwanej dalej „ustawą o obrocie instrumentami finansowymi”, w obecnym stanie prawnym na listę maklerów papierów wartościowych lub doradców inwestycyjnych może być wpisana osoba fizyczna, która:

- 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była uznana prawomocnym orzeczeniem:
  - za winnego przestępstwa skarbowego,
  - za winnego przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi,
  - za przestępstwa określone w art. 305, 307 lub 308 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej,
  - za przestępstwa określone w ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, lub,
  - za przestępstwa określone w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi;
- 4) złożyła egzamin z wynikiem pozytywnym, odpowiednio, przed komisją egzaminacyjną dla maklerów albo przed komisją egzaminacyjną dla doradców powoływaną przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego.

Art. 128 ustawy określa dziedziny, z zakresu których teoretyczne przygotowanie kandydatów na maklerów i doradców podlega sprawdzeniu podczas egzaminu (tzw. zakres tematyczny).

Wpisu na listę maklerów papierów wartościowych lub doradców inwestycyjnych, po spełnieniu wyżej wymienionych wymogów, dokonuje Komisja Nadzoru Finansowego (dalej „KNF”). KNF może również, po przeprowadzeniu postępowania, skreślić maklera albo doradcę z listy lub zawiesić jego uprawnienia do wykonywania zawodu na skutek naruszenia przepisów prawa lub regulaminów i innych przepisów wewnętrznych w związku z wykonywaniem zawodu. W szczególności, maklerzy i doradcy są obowiązani działać zgodnie z zasadami uczciwego obrotu, mieć na względzie słusze interesy klientów oraz zachowywać tajemnicę zawodową.

Do czynności stanowiących działalność maklerską, zdefiniowanych w art. 69, należą m.in:

- 1) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych;
- 2) wykonywanie zleceń, o których mowa w pkt 1, na rachunek dającego zlecenie;

- 3) nabywanie lub zbywanie na własny rachunek instrumentów finansowych;
- 4) zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
- 5) doradztwo inwestycyjne;
- 6) oferowanie instrumentów finansowych;
- 8) organizowanie alternatywnego systemu obrotu.
- 9) przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzenie rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych, oraz prowadzenie rachunków pieniężnych przez firmę inwestycyjną.

Firma inwestycyjna ma obowiązek zatrudnienia co najmniej jednego maklera papierów wartościowych do wykonywania każdej z czynności wskazanych w pkt. 1-3 i 6-9 oraz dwóch doradców inwestycyjnych do zarządzania portfelami instrumentów finansowych (tzw. *asset management*, wskazany w pkt. 4). Ponadto, do wykonywania czynności doradztwa inwestycyjnego (pkt 5) firma inwestycyjna musi zatrudniać co najmniej jednego maklera papierów wartościowych lub doradcę inwestycyjnego.

Lista maklerów papierów wartościowych i doradców inwestycyjnych, zatrudnionych do wykonywania wyżej wymienionych czynności, musi być złożona do organu licencyjnego (KNF) już na etapie wnioskowania o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Z drugiej strony, osoba wpisana na listę maklerów lub doradców musi poinformować KNF o podjęciu wykonywania zawodu ze wskazaniem daty i miejsca jego podjęcia oraz podstawowego zakresu czynności. Obowiązki informacyjne podlegają również każdorazowe zmiany miejsca i zakresu wykonywania zawodu.

W przypadku zakładania domu maklerskiego przez spółkę osobową jej komplementariuszami (spółka komandytowo-akcyjna lub spółka komandytowa) albo wspólnikami (spółka partnerska lub spółka jawna) mogą być wyłącznie osoby mające prawo do wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych lub doradcy inwestycyjnego.

Bank powierniczy, podobnie jak firma inwestycyjna, również musi zatrudniać co najmniej jednego maklera papierów wartościowych – w tym przypadku do prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych. Z kolei, towarzystwa funduszy inwestycyjnych mają obowiązek zatrudniać co najmniej dwóch licencjonowanych doradców inwestycyjnych do wykonywania czynności zarządzania funduszami inwestycyjnymi, zarządzania zbiorczym

portfelem papierów wartościowych oraz zarządzania portfelami, a jednego doradcę inwestycyjnego - do wykonywania czynności doradztwa inwestycyjnego (art. 45 ust. 4 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych - Dz.U.2004.146.1546 z późn. zm.). Towarzystwa ubezpieczeń na życie oferujące ubezpieczenia na życie z funduszami kapitałowymi, zgodnie z art. 156 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U.2010.11.66 j.t. z późn. zm.) muszą zatrudniać co najmniej jednego doradcę inwestycyjnego do zarządzania funduszami (chyba że zarządzanie funduszami przekazano do firmy inwestycyjnej świadczącej usługę zarządzania portfelem). Powszechne towarzystwa emerytalne, zarządzające otwartymi funduszami emerytalnymi, mają obowiązek zatrudnienia co najmniej jednego doradcy inwestycyjnego do zarządzania funduszem (art. 29 ust. 5 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych - Dz.U.2010.34.189 j.t. z późn. zm.).

W przypadku osób mających prawo wykonywania zawodu maklera papierów wartościowych lub doradcy inwestycyjnego za spełnione uważa się wymogi odpowiedniego poziomu wiedzy i doświadczenia zawodowego potrzebnego do wykonywania przez osobę fizyczną czynności pośrednictwa w zakresie działalności prowadzonej przez firmę inwestycyjną (agent firmy inwestycyjnej). Maklerzy mają obecnie prawo do uzyskania wpisu do rejestru agentów firmy inwestycyjnej bez konieczności składania egzaminu przed komisją egzaminacyjną dla agentów.

Proponowane zmiany mają na celu ułatwienie dostępu do zawodów maklera papierów wartościowych, doradcy inwestycyjnego i agenta firmy inwestycyjnej.

W zakresie zawodów maklera papierów wartościowych i doradcy inwestycyjnego proponowane zmiany polegają na rozszerzeniu katalogu przypadków, w których możliwe będzie uzyskanie wpisu na listę maklerów papierów wartościowych lub doradców inwestycyjnych bez konieczności składania egzaminu. Przewiduje się, iż wpis na listę maklerów bez konieczności składania egzaminu mogłyby uzyskać osoby, które przez okres co najmniej 3 lat w okresie nie dłuższym niż 4 lata przed złożeniem wniosku o wpis wykonywały, pod kierunkiem i nadzorem maklera, czynności bezpośrednio związane z wykonywaniem zawodu maklera, o którym mowa w art. 125, w ramach pozostawania przez te osoby w stosunku pracy, zlecenia lub w innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z firmą inwestycyjną oraz posiadają pozytywną opinię tego maklera.

Natomiast w odniesieniu do zawodu doradcy inwestycyjnego projekt zakłada, że wpis na listę doradców bez konieczności składania egzaminu mogliby uzyskać maklerzy wpisani na listę

maklerów, którzy przez okres co najmniej 4 lat w okresie nie dłuższym niż 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis wykonywały, pod kierunkiem i nadzorem doradcy, czynności bezpośrednio związane z wykonywaniem zawodu doradcy, o którym mowa w art. 125, w ramach pozostawania przez tych maklerów w stosunku pracy, zlecenia lub w innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z firmą inwestycyjną oraz posiadają pozytywną opinię tego doradcy.

Ponadto, proponuje się aby wpis na listę maklerów bez konieczności składania egzaminu mogły uzyskać osoby, które ukończyły uznane przez Komisję Nadzoru Finansowego studia wyższe, które zakresem kształcenia obejmują zakres egzaminu na maklera.

Proponowane zmiany mają również na celu ułatwienie dostępu do wykonywania zawodu agenta firmy inwestycyjnej i jego funkcjonowania. Przewiduje się likwidację egzaminu na agenta firmy inwestycyjnej oraz przyznanie firmie inwestycyjnej większej odpowiedzialności w zakresie zapewnienia prawidłowej działalności agenta reprezentującego tę firmę. Zgodnie z propozycją to firma inwestycyjna będzie składała wniosek do Komisji Nadzoru Finansowego o wpisanie podmiotu do rejestru firm inwestycyjnych, który to wniosek będzie musiał zawierać m.in. wskazanie osób z firmy inwestycyjnej odpowiedzialnych za nadzór nad agentem oraz opinię, że dany podmiot posiada odpowiednie doświadczenie zawodowe, jak również wiedzę (w przypadku agentów będących osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą) lub strukturę organizacyjną (w przypadku agentów będących osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej) gwarantującą prawidłowe wykonywanie czynności agencyjnych. Komisja Nadzoru Finansowego będzie mogła odmówić wpisu do rejestru agentów firm inwestycyjnych w sytuacjach określonych w proponowanym art. 81 ust. 4 i 5; tj. gdy osoby, o których mowa w tych przepisach, zostały uznane prawomocnym orzeczeniem za winnego przestępstwa oraz w przypadku gdy wykonywanie przez agenta czynności związanych z zawieraniem umów o świadczenie usług przez firmę inwestycyjną lub umożliwiających realizację tych umów (art. 79 ust. 2), mogłoby doprowadzić do naruszenia bezpieczeństwa obrotu lub interesów klientów firmy inwestycyjnej. Następnie, w przypadku zmiany danych objętych wnioskiem o wpis do rejestru agentów to na firmie inwestycyjnej będzie spoczywał obowiązek pisemnego informowania Komisji Nadzoru Finansowego o każdorazowej zmianie (w tym o rozwiązaniu umowy z agentem), a nie – tak jak jest to obecnie – na agencji firmy inwestycyjnej.

Proponowane zmiany, zdaniem projektodawcy, przyczynią się do obniżenia kosztów funkcjonowania podmiotów rynku kapitałowego, zmniejszą obciążenia administracyjne,

a w przypadku agentów firm inwestycyjnych podniosą poziom bezpieczeństwa obrotu dzięki zmianie modelu nadzoru na bardziej efektywny.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze;

Zawody: kierownicy ruchu i kierownicy działu ruchu oraz osoby wyższego, średniego i niższego dozoru ruchu (wymienieni w pkt. 24-80 listy zawodów zamieszczonej na str. 1-8), strzałowi, wydawcy środków strzałowych i instruktor strzałowy (wymienieni w pkt. 85-91 listy zawodów), operatorzy maszyn i pojazdów (wymienieni w pkt. 92-93 listy zawodów), elektromonterzy maszyn i urządzeń elektrycznych (wymienieni w pkt. 94-99 listy zawodów), spawacze (wymienieni w pkt. 100-102 listy zawodów), geolodzy (wymienieni w pkt. 20-23 i 82 listy zawodów), mierniczy górniczy, geofizyk górniczy w podziemnych zakładach górniczych, specjaliści w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, mechanik wiertni w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi.

Zawody górnicze:

Zmiany proponowane w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981) rozszerzają zakres deregulacji wprowadzonej tą ustawą. Zgodnie z przepisami obowiązującymi od dnia 1 stycznia 2012 r., które zastąpiły rozwiązania za-mieszczone w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.), rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz. U. Nr 84, poz. 755, z 2004 r. Nr 101, poz. 1035 oraz z 2007 r. Nr 204, poz. 1474), oraz rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa oraz specjalistów wykonujących czynności w zakresie ratownictwa górniczego, zatrudnionych w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego (Dz. U. Nr 261, poz. 2186 oraz z 2007 r. Nr 204, poz. 1475):

- 1) osoby wykonujące czynności kierownika oraz zastępcy kierownika ruchu zakładu górniczego, kierownika oraz zastępcy kierownika działu ruchu zakładu górniczego, w wyższym,

średnim (z wyjątkami) oraz niższym (z wyjątkami) dozorce ruchu m.in. w zakładach górniczych oraz w zakładach wykonujących roboty geologiczne, a także mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz geofizyka górniczego w podziemnych zakładach górniczych, jak również osoby wykonujące czynności kierownictwa oraz specjalistów w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, są obowiązane posiadać kwalifikacje określone ustawą; jednakże jedynie część z tych kwalifikacji (a nie jak do dnia 31 grudnia 2011 r.: wszystkie) wymaga stwierdzenia w drodze świadectwa wydanego przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego albo dyrektora okręgowego urzędu górniczego; należą do nich kwalifikacje kierownika ruchu oraz kierowników niektórych, najistotniejszych z punktu widzenia bezpieczeństwa, działów ruchu, np.: górniczego, energomechanicznego, mierniczego, geologicznego oraz ochrona środowiska, a także czynności w dozorce ruchu w specjalności np.: górniczej, mierniczej, geologicznej, budowlanej oraz ochrona środowiska; odstąpienie od obowiązku uzyskania świadectwa stwierdzającego kwalifikacje przez znaczną liczbę osób kierownictwa i dozoru ruchu, przy zachowaniu wymagań dotyczących kwalifikacji, określanych w przepisach prawa, tj. aktualnie w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego (Dz. U. Nr 275, poz. 1628), stanowi istotny element aktualnego stanu prawnego;

- 2) od osób niższego i średniego dozoru ruchu w innych niż górnictwo podziemne obszarach działalności (w szczególności w górnictwie odkrywkowym i otworowym) wymagana jest znajomość: przepisów prawa geologicznego i górniczego oraz innych przepisów stosowanych w ruchu zakładu górniczego oraz zagadnień związanych z prowadzeniem ruchu określonego rodzaju zakładów górniczych i występujących w nich zagrożeń — w obydwu przypadkach w stopniu niezbędnym do wykonywania tych czynności; osoby te są ponadto obowiązane posiadać określane m.in. przez przedsiębiorcę przygotowanie i doświadczenie zawodowe do wykonywania tych czynności; dereglamentacja w tym zakresie (na rzecz rozszerzenia obowiązków przedsiębiorcy jako pracodawcy) to zatem kolejny istotny wyłom w dotychczasowym stanie prawnym, wychodzący z założenia, że to nie pracodawca, a pracodawca podejmuje rozstrzygnięcia dotyczące właściwego doboru załogi, zapewniającego odpowiedni poziom bezpieczeństwa;

- 3) w odniesieniu do osób wykonujących czynności specjalistyczne w ruchu zakładu górniczego odstąpiono od stwierdzania kwalifikacji przez organy nadzoru górniczego, przy zachowaniu pozostałych wymagań, dotyczących np. wykształcenia, szkolenia oraz badań, m.in. psychologicznych; to kolejny znaczący wyłom w przepisach dotyczących kwalifikacji, jaki nastąpił z dniem 1 stycznia 2012 r.

Proponowane w niniejszym projekcie rozwiązania stanowią kolejny etap procesu deregulacji zawodów górniczych. Przewidują one:

- 1) dereglamentację kolejnych stanowisk w ruchu zakładu górniczego, na których są wykonywane czynności specjalistyczne; do stanowisk tych należą:
  - a) instruktor strażowy w podziemnych zakładach górniczych,
  - b) spawacz w podziemnych zakładach górniczych,
  - c) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu do 1 kV w podziemnych zakładach górniczych (w zakresie maszyn i urządzeń powierzchniowych),
  - d) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu powyżej 1 kV w podziemnych zakładach górniczych (w zakresie maszyn i urządzeń powierzchniowych),
  - e) spawacz w odkrywkowych zakładach górniczych,
  - f) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu do 1 kV w odkrywkowych zakładach górniczych,
  - g) elektromonter maszyn i urządzeń elektrycznych o napięciu powyżej 1 kV w odkrywkowych zakładach górniczych,
  - h) spawacz w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi,
  - i) mechanik wiertni w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi,
  - j) specjaliści w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym;

- 2) przeniesienie do wyłącznej własności przedsiębiorców oraz innych podmiotów prowadzących działalność na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego (a także przyjęcie ogólniejszego pojęcia: „pracodawca” — vide pkt 6) określenia wymagań dla kolejnych grup pracowników (rozszerzenie zakresu regulacji art. 53 ust. 2 tej ustawy); do grup tych należą:
  - a) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji,
  - b) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą podziemną,
  - c) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach górniczych prowadzących podziemne składowanie odpadów metodą otworową,
  - d) osoba wyższego dozoru ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 pkt 1 lub 5, 2 lub 5, 3 lub 5, 4 lub 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górniczne (np. niektóre kopalnie zabytkowe, drażnienie niektórych tuneli);
- 3) rozszerzenie zakresu jednocześnie uzyskiwanych uprawnień, przez wprowadzenie możliwości łącznego stwierdzenia kwalifikacji w poszczególnych „obszarach” działalności górniczej (podziemnej, w tym obejmującej działalność prowadzoną na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górniczne, odkrywkowej, otworowej); zmiana ta dotyczy wszystkich przypadków, w których pozostawiono obowiązek stwierdzenia kwalifikacji;
- 4) rezygnację z umiejscowienia robót geologicznych w ramach działalności prowadzonej metodą podziemną albo odkrywkową, gdyż w istocie roboty te są wykonywane na potrzeby ruchu zakładu górniczego na podstawie art. 87 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górniczne; wystarczające jest zatem wyodrębnienie wymagań dla ogólnej kategorii: roboty geologiczne;
- 5) rezygnację z trójszczeblowego (dozór wyższy, dozór średni i dozór niższy) na rzecz dwuszczeblowego (dozór wyższy i dozór) podziału osób dozoru ruchu zakładu górniczego;

- 6) zgrupowanie operatorów: samojezdnych maszyn przodkowych, maszyn do robót strzałowych, maszyn do obrywki, maszyn do stawiania obudowy podporowej lub maszyn do stawiania obudowy kotwowej w podziemnych zakładach górniczych i operatorów: pojazdów pozaprzodkowych i samojezdnych maszyn pomocniczych, pojazdów do przewozu osób lub pojazdów do przewozu środków strzałowych w podziemnych zakładach górniczych w jednej kategorii („zawodzie regulowanym”) — „operatora maszyn do robót strzałowych oraz pojazdów do przewozu osób lub środków strzałowych pod ziemią”;
- 7) rozszerzenie zakresu uprawnień wypływających ze świadectwa stwierdzającego kwalifikacje mierniczego górniczego, kwalifikacje geologa górniczego albo kwalifikacje geofizyka górniczego (objęcie tymi uprawnieniami również adekwatnych stanowisk kierowników działów ruchu w zakładach górniczych, w których w aktualnym stanie prawnym osoby posiadające takie stwierdzenie mogą wykonywać dodatkowo jedynie czynności osób wyższego dozoru ruchu), a w konsekwencji rezygnację z odrębnych stwierdzeń kwalifikacji kierowników działów: mierniczego oraz geologicznego (utrzymano natomiast możliwość odrębnego stwierdzenia kwalifikacji kierownika działu tępaków w podziemnych zakładach górniczych oraz osób wyższego dozoru ruchu w specjalności geofizycznej w podziemnych zakładach górniczych, a także kierownika działu geofizyka i technika strzałowa w zakładach wykonujących roboty geologiczne, służące poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż węglowodorów lub służące poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż kopalin innych niż węglowodory oraz wody podziemne będące kopalinami, oraz w wyższym dozorze ruchu w specjalności geofizyka i technika strzałowa w zakładach wykonujących roboty geologiczne, służące poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż węglowodorów lub służące poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż kopalin innych niż węglowodory oraz wody podziemne będące kopalinami, ze względu na szerszy merytorycznie „dostęp” do takiego stwierdzenia, w szczególności przez osoby wykonujące czynności w specjalności górniczej, a także osób wyższego dozoru ruchu w specjalności: mierniczej oraz geologicznej, ze względu na znacznie szerszy merytorycznie zakres egzaminu przewidzianego dla kandydatów ubiegających się o stwierdzenie kwalifikacji mierniczego i górniczego lub geologa górniczego);

- 8) uelastycznienie przepisów dotyczących zakresu stwierdzanych kwalifikacji, przez wprowadzenie szerokiej możliwości wyboru konkretnej treści wniosku o stwierdzenie kwalifikacji (w ramach każdego rodzaju zakładu górniczego i każdej metody prowadzenia działalności), co umożliwi jednoczesne stwierdzanie kwalifikacji (w ramach jednego postępowania administracyjnego) w szerszym zakresie albo wybór węższego kręgu uprawnień, co będzie miało znaczenie np. dla zakresu i tematyki egzaminu;
- 9) pełniejsze zespolenie przepisów o kwalifikacjach z przepisami prawa pracy, przez:
  - a) przyjęcie, że podmiotami obowiązany do określenia przygotowania i doświadczenia zawodowego są pracodawcy; w praktyce stosowania dotychczasowej regulacji istniały wątpliwości, czy np. w przypadku wykonywania powierzonych czynności w ruchu zakładu górniczego lub zakładu wykonującego roboty geologiczne wymagania te określa przedsiębiorca powierzający wykonywanie tych czynności czy podmiot wykonujący te czynności,
  - b) przesądzenie, że weryfikacja spełnienia wymagań kwalifikacyjnych w przypadkach, które nie wymagają stwierdzenia kwalifikacji przez właściwy organ nadzoru górniczego, nie jest dodatkowym obowiązkiem pracodawcy, ale typową czynnością z zakresu prawa pracy, której wynik przechowuje się w aktach osobowych pracownika;
- 10) dalsze dostosowanie nowelizowanej ustawy do Prawa o szkolnictwie wyższym, przez:
  - a) usunięcie nieaktualnego odesłania do przepisów określających nazwy kierunków studiów oraz grupy treści kierunkowych kształcenia,
  - b) pełniejsze wykorzystanie informacji zamieszczonych w suplemencie do dyplomu ukończenia studiów wyższych podczas oceny spełnienia wymagań kwalifikacyjnych;
- 11) zapewnienie spójności z przepisami o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, przez rezygnację z dualizmu badań psychiatrycznych i psychologicznych, które w aktualnym stanie prawnym w odniesieniu do górników strzałowych (strzałowych w odkrywkowych zakładach górniczych oraz zakładach

górnictwa wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi) oraz wydawców środków strzałowych, a także (w przypadku podziemnych zakładów górniczych) instruktorów strzałowych, są przeprowadzane zarówno na podstawie przepisów prawa geologicznego i górnictwa, jak i na podstawie przepisów o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, generując w sposób nieuzasadniony obowiązek uzyskiwania przez te osoby aż czterech dokumentów (dwóch orzeczeń lekarskich oraz dwóch orzeczeń psychologicznych, z których tylko te wydawane na podstawie przepisów o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego mają określoną prawnie formę).

W przepisach przejściowych i dostosowujących uwzględniono zmianę stanu prawnego, kierując się potrzebą wprowadzenia ułatwień w dostępie do wykonywanych zawodów górniczych, także dla osób, które uzyskały lub uzyskają stwierdzenie kwalifikacji przed wejściem w życie projektowanej nowelizacji.

Zawody geologiczne

Zmiany proponowane w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnictwa (Dz. U. Nr 163, poz. 981) rozszerzają zakres deregulacji wprowadzonej tą ustawą.

Proponowane w niniejszym projekcie rozwiązania stanowią kolejny etap procesu deregulacji zawodów geologicznych. W stosunku do obecnie obowiązujących przepisów przewidują one następujące zmiany.

1. Zrezygnowano z wymogu posiadania świadectwa stwierdzenia kwalifikacji od osób wykonujących badania geofizyczne inne niż badania sejsmiczne i geofizyki wiertniczej. Zmiana ta motywowana jest faktem, iż prace geofizyczne, inne niż sejsmiczne i geofizyki wiertniczej nie są robotami geologicznymi; są to bowiem metody badań nieinwazyjnych, wykonywanych na powierzchni. Nie powstają w ich wyniku dokumentacje wymienione w art. 88 ust. 1 ustawy. Wyniki tych badań są materiałem pomocniczym dla geologa interpretującego budowę geologiczną.
2. W ustawie połączono dotychczasowe kategorie XI i XII w jedną kategorię. Z wieloletnich doświadczeń wynika, iż osoby które posiadają jedną z tych kategorii kwalifikacji mają również wiedzę i umiejętności do wykonywania czynności w ramach drugiej kategorii.

Zmiana uprości sposób zdobywania uprawnień geologicznych, zmniejszy ilość egzaminów, które musieliby zdawać kandydaci. Zmniejszą się również obciążenia finansowe budżetu państwa w związku ze zmniejszeniem ilości przeprowadzanych egzaminów i związanym z tym wynagradzaniem członków komisji egzaminacyjnych.

3. Powyższe zmiany wymusiły konieczność zmiany nazewnictwa (numeracji) kategorii – dotychczasowa kategoria IX będzie określana jako IX/X a dotychczasowe kategorie XI i XII będą określane jako XI/XII.
4. W porównaniu do dotychczasowych przepisów wprowadzono zmiany w przepisach dotyczących wykonywania prac związanych z regionalnymi badaniami budowy geologicznej kraju oraz otworów wiertniczych do rozpoznania budowy głębokiego podłoża, niezwiązanych z dokumentowaniem złóż kopalin. W porównaniu do dotychczasowych przepisów rozszerzono uprawnienia do wykonywania tych prac dla wszystkich kategorii od I do VIII.
5. Wprowadzono zmiany dotyczące możliwości zdawania egzaminów na kategorię XI/XII dla osób nie tylko zamieszkujących dane województwo ale również osób z innych województw oraz osób zamieszkujących poza granicami kraju. Z uwagi, iż zawód geologa wiąże się z pracami terenowymi wykonywanymi bardzo często poza miejscem stałego zamieszkania zapis ten pozwala na udział w egzaminie przed komisją egzaminacyjną, której siedziba jest bliższa miejscu wykonywania pracy przez kandydata.
6. Zrezygnowano z obowiązku zawiadamiania pisemnego komisji egzaminacyjnej o dopuszczeniu kandydata do egzaminu.
7. Zrezygnowano z obowiązku z ogłaszania terminu składania wniosków. Wnioski o stwierdzenie kwalifikacji można składać na bieżąco a termin egzaminu ustala się w zależności od ilości kandydatów.
8. Zrezygnowano z klauzuli, iż kandydat, (ubiegający się o stwierdzenie kwalifikacji w zakresie geologii) który nie zdał egzaminu może ponownie przystąpić do kolejnego egzaminu po 6 miesiącach od poprzedniego. Zapis ten ułatwi osobom, które nie zdały egzaminu ponowne przystąpienie do egzaminu w najbliższym możliwym terminie.
9. W ustawie rozszerzono również delegację ustawową o wymiar praktyki wymaganej od kandydatów. W rozporządzeniu planowane jest skrócenie czasu wymaganej praktyki do

2 lat. Jednocześnie ustalono, iż wymiar praktyki będzie liczony od dnia uzyskania tytułu zawodowego i kwalifikacji zawodowych.

10. Wprowadzono przepisy przejściowe, w których uwzględniono sposób postępowania z wnioskami o stwierdzenie kwalifikacji kategorii X, XI i XII złożonymi przed dniem wejścia w życie ustawy oraz sposób postępowania z wnioskami o stwierdzenie wszystkich pozostałych kwalifikacji złożonymi przed 1 stycznia 2012 r.

***

Wprowadzane przedmiotowym projektem ustawy zmiany w omówionych wyżej poszczególnych ustawach wymuszają wprowadzenie szeregu **przepisów przejściowych**, które odnoszą się do:

- 1) zachowania w mocy zaświadczeń wydanych specjalistom ochrony przeciwpożarowej;
- 2) nałożenia obowiązku na strażaka do ukończenia szkolenia uzupełniającego jako warunku niezbędnego do otrzymania pierwszego stopnia podoficerskiego;
- 3) zachowania przez strażaków dotychczas zajmowanych stanowisk mimo niespełniania nowych wymagań;
- 4) nałożenia na dyrektora instytucji kultury obowiązku wydania regulaminu wynagradzania (lub regulaminu organizacyjnego) w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, określającego stanowiska pracy w tej instytucji;
- 5) zachowania ważności zezwoleń i decyzji odnośnie do maklerów giełd towarowych, uprawnień do zajmowania stanowiska mającego istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz uprawnień w zakresie kierowania pracami konserwatorskimi;
- 6) wymagań i kwalifikacji osób zatrudnionych na stanowiskach w górnictwie;
- 7) zachowania w mocy, przez określony czas, dotychczasowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie zmienianych ustaw.

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 60 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem uchylenia ustawy o zawodzie felczera (art. 1), które nastąpi po upływie trzech lat od dnia ogłoszenia oraz art. 5 pkt 3, który wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 596).

Projekt ustawy nie wymaga uzyskania opinii, dokonania konsultacji, czy też uzgodnienia, o których mowa w § 12a uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.)

Zgodnie z wymogiem art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej BIP Rządowego Centrum Legislacji, a dodatkowo na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Projekt ustawy nie jest objęty regulacjami prawa Unii Europejskiej.